

Financieel doorkijkje t.b.v. coalitie-onderhandelingen

Van	College
Aan	Raad
Datum	8 april 2026

Geheim of openbaar (Wet open overheid)

Document is openbaar

Onderwerp

Financiële ontwikkelingen na vaststelling begroting 2026-2029

Gevraagde actie

Kennis nemen van actuele inzichten vooruitlopend op Kaderbrief 2027 en Begroting 2027

INHOUDSOPGAVE

1.	Aanleiding	4
	Samenvattend	5
2.	Uitkomsten decembercirculaire 2025	6
3.	Vooruitblik algemene uitkering	7
	Technische mutaties	7
	Compensatie van het Rijk?	7
	Herverdeling	9
	Areaal	10
	Jaar 2030	10
4.	Gemeenschappelijke regelingen en bijdrageontwikkeling 2027	12
	Samenvattend	13
5.	Ontwikkelingen BEL Combinatie / BEL Gemeenten	15
	Samenvattend	16
6.	Eigen gemeentelijke organisatie	17
	Samenvattend	17
7.	Overgang pensioenvoorziening wethouders naar ABP	19
	Samenvattend	19
8.	Indexatie en prijsontwikkelingen	21
	Samenvattend	23
	Oorlog met Iran	23
9.	Gemeentelijke belastingen	24
	Lastendruk inwoners	24
	Overige belastingen	24
	Samenvattend	24
10.	Investeringsplanning en kapitaallasten	26
	Samenvattend	27
11.	Aanvullend krediet wijkschouw	28
	Samenvattend	28
	Wijkschouwen	28
	Vervolg Wijkschouwen	29
	Vervolg Noordbuurt	30

12.	Beheerplannen en onderhoudsopgaven	31
	Samenvattend	33
13.	Nieuwe en toekomstige investeringen/wensen	34
	Samenvattend	36
14.	Toekomstige investeringen Noordbuurt	37
	Samenvattend	37
15.	Toezichtsbrief provincie/aandachtspunten begroting 2027	39
	Samenvattend	40
16.	Weerstandsvermogen, reserves en solvabiliteit	41
	Samenvattend	42
17.	Aanvullende ontwikkelingen en voortgang bezuinigingen	43
	Het Rijk	44
	Samenvattend	44
18.	Financiële opgave en meerjarenperspectief	45
	Samenvattend	45
19.	Oplossingsrichtingen en het meerjarenperspectief	47
	Meicirculaire 2026	47
	Groei Eemnes	47
	OZB: optie voor wijkschouwen?	47
	Taakstelling beheerplannen	47
	Taakstelling Jeugdzorg	47
	Kaders van gezond financieel beleid	49

1. Aanleiding

Een belangrijke aanleiding voor het opstellen van deze financiële nota ligt in de ontwikkelingen rondom de **financiering van de jeugdhulp** door het Rijk. In het coalitieakkoord zijn geen financiële middelen opgenomen en ook in de Voorjaarsnota is geen compensatie voorzien.

Voor de jaren 2026 en 2027 zijn door het Rijk aanvullende middelen beschikbaar gesteld voor de jeugdhulp. Voor de periode vanaf 2028 is echter nog steeds geen duidelijkheid over structurele financiering. Conform het beleid van de toezichthouder, de Provincie Utrecht, is in de meerjarenraming daarom gewerkt met behoedzame aannames.

Concreet zijn de volgende stelposten opgenomen:

- een stelpost voor opbrengsten uit de eigen bijdrage in de jeugdzorg, die naar verwachting per 2028 wordt ingevoerd;
- een stelpost op basis van de hervormingsagenda jeugdzorg, waarvan de financiële effecten nog nader moeten worden uitgewerkt;

Daarbij is nadrukkelijk **niet** uitgegaan van structurele compensatie vanuit het Rijk voor de stijgende kosten van de jeugdhulp vanaf 2028. Hoewel gemeenten zich, onder andere via de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, blijven inzetten voor aanvullende middelen, is het onzeker of deze ook daadwerkelijk beschikbaar zullen komen, mede gezien de financiële positie van het Rijk.

Dit betekent dat de uitkomsten van de komende miljoenennota's van groot belang zijn voor het verdere financiële perspectief van gemeenten. Het jaar 2026 stond lang bekend als Ravijnjaar, door de incidentele maatregelen en compensatie jeugdzorg is dat ravijn gedempt in 2026 en 2027 maar blijft voor 2028 en verder bestaan. Voorts zorgt de nieuwe systematiek voor een onvolledige/onjuiste aanpassing van het Gemeentefonds doordat het CPB in het voorjaar te voorzichtig raamt, waarna de groei en inflatie meestal hoger uitvalt. De raming in het voorjaar is leidend en wordt niet meer bijgesteld, hetgeen ca. € 400 mln. per jaar scheelt (en dat werkt steeds structureel door).

Een plaatje van de VNG om de omvang te duiden voorafgaand aan de besprekingen in 2025:

Het Rijk heeft bovenstaande incidenteel gedekt voor 2026 en 2027.

Een tweede belangrijke aanleiding vormt de aanstaande **nieuwe bestuursperiode** van de gemeenteraad. In verkiezingsprogramma's zijn diverse ambities opgenomen. Een deel hiervan kan mogelijk worden gerealiseerd zonder extra financiële middelen of via herprioritering binnen bestaande budgetten. Echter, het huidige meerjarenperspectief biedt geen ruimte voor substantiële nieuwe uitgaven zonder aanvullende maatregelen.

Op basis van de huidige inzichten resteert er nog een opgave om de begroting structureel sluitend te krijgen. Dit betekent dat:

- kritisch moet worden gekeken naar de opgevoerde extra claims;
- per voorstel moet worden beoordeeld wat noodzakelijk is en wat eventueel kan worden uitgesteld;
- en aanvullende keuzes onvermijdelijk zijn, bijvoorbeeld in de vorm van bezuinigingen of lastenverhogingen.

De optelsom van de in deze notitie geschetste ontwikkelingen laat zien dat, zonder nadere maatregelen, in de meerjarenraming opnieuw een tekort ontstaat.

Samenvattend

De financiële positie van de gemeente wordt gekenmerkt door:

- onzekerheid over structurele rijksmiddelen voor jeugdzorg vanaf 2028;
- beperkte financiële ruimte richting een nieuwe bestuursperiode;
- en een resterende opgave om de begroting structureel sluitend te maken.

Dit vraagt om scherpe keuzes, realistische ramingen en een zorgvuldige afweging van ambities en financiële mogelijkheden.

2. Uitkomsten decembercirculaire 2025

Wanneer we de uitkomsten van de september- en decembercirculaire vergelijken met de begroting 2026 – 2029 dan zien we twee belangrijke gevolgen voor onze begroting.

1. Drempeleffect lagere inkomens (we komen hoger uit)
2. Nauwelijks extra middelen, september (Miljoenennota) was nadelig en december excl. drempeleffect klein voordeel (NB een – is positief).

Wat betekent dat voor de start (zoals via een RIB gemeld in presidium van februari).

Berekening structureel saldo	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Structureel saldo meerjarenbegroting 2026-2029	-206.799	26.050	-402.158	-495.223
Septemercirculaire 2025*	9.017	38.886	63.827	83.599
Zienswijze VRU**	-	45.000	50.000	50.000
Decemercirculaire 2025***	-228.372	-242.647	-233.763	-89.769
Structureel saldo (na decemercirculaire 2025)	-426.154	-132.711	-522.094	-451.393
Structureel evenwicht?	Ja	Ja	Ja	Ja

De positieve ontwikkeling van de uitkeringsfactor komt doordat we in een hogere groep terecht komen, als voorbeeld heb je 140 personen met een laag inkomen, wordt het afgerond op 100. Heb je er 150 dan gaat het naar 200. Vooral voor kleine gemeenten hebben die drempelwaarden een behoorlijk effect (zie ook het rapport gemaakt in opdracht van de K80 gevoegd bij presidium van maart).

Die positieve bijstelling gaf ons de mogelijkheid om de nog niet begrote effecten van de herverdeling gemeentefonds op te nemen in onze raming. De minister heeft aangekondigd met ingang van 2027 weer te starten met de uitvoering daarvan, met voorlopig nog steeds maximaal € 15 per inwoner per jaar. Eemnes moet nog € 612.000 inleveren de komende jaren. In onderstaande tabel is voor 2027, 2028 en 2029 die stap van steeds € 15 per inwoner opgenomen. Er resteert dan nog voor 2030 een volgende stap van € 150.000 en voor 2031 de laatste stap van € 12.000.

Bedragen x € 1.000	2026	2027	2028	2029	2030
1. Ontwikkeling uitkeringsfactor (accressen)	-210	-393	-534	-540	-548
2. Effect herverdeling naar stelpost		150	300	450	450
3. Integratie- en doeluitkeringen	-18				
Verschil decemercirculaire na stelpost	-228	-243	-234	-90	-98

3. Vooruitblik algemene uitkering

We kijken vooruit naar de meicirculaire. Dit is de belangrijkste circulaire van het jaar, omdat op basis hiervan de begroting wordt opgesteld. De uitkomsten van de meicirculaire vormen tevens het uitgangspunt dat de provinciale toezichthouder hanteert bij de beoordeling van onze begroting 2027.

Technische mutaties

Voor de algemene uitkering spelen in de meicirculaire twee belangrijke ontwikkelingen. Allereerst wordt het begrotingsjaar 2027 het **nieuwe basisjaar**. Op dit moment wordt 2027 in onze meerjarenraming nog gewaardeerd met een korting van 2%, omdat wij rekenen met de netto contante waarde. In de meicirculaire groeit 2027 naar 100%. Dit leidt voor onze gemeente tot een stijging van circa € 353.000. Ook de jaren 2028 en 2029 laten een stijging zien, omdat deze één jaar minder contant hoeven te worden gemaakt. Het effect voor die jaren is naar verwachting vergelijkbaar.

Ten tweede wordt in de meicirculaire het **accres toegevoegd**. Dit is de compensatie die gemeenten ontvangen voor zowel volumeontwikkeling als prijsontwikkeling (loon- en prijsinflatie).

- De volumeontwikkeling heeft betrekking op factoren zoals groei van het aantal inwoners, woningen, wegen en jongeren.
- De prijsontwikkeling is gekoppeld aan het bruto binnenlands product (BBP) en dient als compensatie voor loon- en prijsstijgingen waar gemeenten mee worden geconfronteerd.

Inmiddels is het Centraal Economisch Plan verschenen en heeft het kabinet op vrijdag 27 maart de Voorjaarsnota gepubliceerd. Voor 2027 gaat het Rijk uit van een volumegroei van het BBP van 1,8%. Hiermee moeten gemeenten de groei in hun taken en maatschappelijke ontwikkelingen, zoals vergrijzing, opvangen. Daarnaast wordt uitgegaan van een prijsontwikkeling van het BBP van 2,5%, bedoeld als compensatie voor loon- en prijsstijgingen.

Wanneer we dit vertalen naar onze algemene uitkering en uitgaan van 2,5% loon- en prijscompensatie, verwachten wij dat de algemene uitkering in 2027 met circa € 455.000 zal toenemen.

Dit zijn de belangrijkste mutaties die wij op basis van de meicirculaire verwachten. Daarbij geldt wel een aantal onzekerheden. De algemene uitkering wordt meerjarig berekend op basis van het programma PAUW, waarin ook aannames worden gedaan over inflatie. Dit kan nog leiden tot een beperkte bijstelling, zowel positief als negatief. Daarnaast wordt het accres verdeeld over verschillende onderdelen van het gemeentefonds, wat eveneens kleine afwijkingen kan veroorzaken voor de gemeente Eemnes.

Compensatie van het Rijk?

Naast de technische mutaties in de meicirculaire is een tweede element van belang voor de ontwikkeling van de algemene uitkering: de mate waarin het Rijk voornemens is gemeenten te compenseren, taken over te dragen of nieuw beleid te introduceren.

Op basis van het huidige regeerakkoord moet worden geconcludeerd dat er vooralsnog geen sprake is van extra financiële middelen voor gemeenten. Dit geldt nadrukkelijk ook voor de jeugdzorg. Waar eerder, mede op basis van afspraken met het vorige kabinet en signalen vanuit de VNG, werd ingezet op aanvullende middelen voor deze structureel onder druk staande taak, blijft het Rijk op dit moment achter met concrete financiële toezeggingen. De eigen bijdrage voor cliënten in de jeugdzorg wordt overigens niet afgeschaft. Dit kan op termijn mogelijk een positief financieel effect hebben voor gemeenten, doordat het gebruik van jeugdzorg wordt gedempt. Tegelijkertijd is op dit moment nog onduidelijk hoe hoog deze bijdrage wordt en wat het daadwerkelijke effect zal zijn. Dit maakt dat deze ontwikkeling nog niet in de ramingen kan worden betrokken. Daarmee blijft de jeugdzorg, met name in de jaren na 2027, een belangrijk en onzeker onderdeel van onze meerjarenbegroting. Ook de provincie benadrukt het belang van realistisch ramen en zal nadrukkelijk kijken naar de gerealiseerde uitgaven in 2024, 2025 en 2026 bij de beoordeling van onze financiële positie.

De recent gepubliceerde Voorjaarsnota biedt op dit punt evenmin verlichting. Voor gemeenten zijn **geen aanvullende middelen beschikbaar** gesteld. Het gemeentefonds wordt in de Voorjaarsnota hoofdzakelijk bijgesteld via het accres voor 2027. Ten opzichte van de Miljoenennota betreft dit een positieve bijstelling van € 223 miljoen. Dit betekent dat de algemene uitkering naar verwachting iets gunstiger uitvalt dan eerder voorzien.

Een analyse van de VNG naar de financiële effecten van het regeerakkoord laat daarnaast een aantal relevante ontwikkelingen zien die (mogelijk) impact hebben op gemeenten:

- Er komen **geen extra middelen beschikbaar voor de jeugdzorg**.
- De huishoudelijke hulp wordt met ingang van 2029 uit de Wmo gehaald, gepaard gaande met een **taakstellende korting** op het gemeentefonds van € 1.010 mln.
- Aanpassingen in de Wet langdurige zorg (Wlz) kunnen ertoe leiden dat mensen langer thuis blijven wonen, wat de druk op de Wmo vergroot.
- De verkorting van de WW kan leiden tot een groter beroep op de bijstand, schuldhelpverlening en aanverwante gemeentelijke taken.
- Er worden geen extra middelen beschikbaar gesteld voor onderwijshuisvesting.
- Positief is dat middelen voor klimaatbeleid structureel worden voortgezet.
- De **korting van 10%** op een aantal specifieke uitkeringen (SPUKs), die (deels) worden overgeheveld naar de algemene uitkering, blijft gehandhaafd. Tegelijkertijd is nog onduidelijk welke middelen daadwerkelijk worden overgeheveld en wat dit per saldo betekent voor gemeenten.
- Maatregelen waarvan de financiële effecten nog niet inzichtelijk zijn, zoals de **eigen bijdrage in de jeugdzorg**, blijven onzeker.
- De inzet op preventie kan mogelijk leiden tot nieuwe specifieke uitkeringen, maar hierover bestaat op dit moment nog geen duidelijkheid.

De algemene conclusie is dat het **regeerakkoord geen verlichting** biedt voor de financiële positie van gemeenten. Ook de **Voorjaarsnota bevat geen aanvullende middelen** of concrete perspectieven op verbetering. Gemeenten blijven daarmee geconfronteerd met oplopende kosten en onzekerheden, met name op het terrein van de jeugdzorg en het sociaal domein.

Herverdeling

De herverdeling van het gemeentefonds gaat een volgende fase in. De voormalige minister van Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) gevraagd om advies uit te brengen over een aantal denkrichtingen. Deze denkrichtingen zijn opgesteld naar aanleiding van aanvullende onderzoeken naar de werking en effecten van de herverdeling.

Een eerste belangrijk onderwerp betreft de zogenoemde **overige eigen middelen (OEM)**. Daarbij wordt voorgesteld om beter aan te sluiten bij de daadwerkelijke inkomsten van gemeenten. Tegelijkertijd wordt gekeken naar manieren om rekening te houden met grote uitschieters, zoals gemeenten met uitzonderlijk hoge eigen inkomsten (bijvoorbeeld grote steden). Deze zijn namelijk niet representatief voor de gemiddelde gemeente en kunnen het verdeelmodel vertekenen.

Een tweede belangrijk element is het voornemen om de **maatstaf 'centrumfunctie'** af te schaffen. De middelen die momenteel via deze maatstaf worden verdeeld, zouden in dat geval worden herverdeeld over andere maatstaven binnen het gemeentefonds.

Een eerste globale doorrekening van deze denkrichtingen laat zien dat dit mogelijk gunstig uitpakt voor kleinere gemeenten. Volgens definities van het CBS hebben kleinere gemeenten namelijk nauwelijks een regionale centrumfunctie. Het afschaffen van deze maatstaf kan daardoor leiden tot een positiever herverdeeleffect voor deze groep gemeenten.

Voor onze gemeente betekent dit mogelijk dat het negatieve herverdeeleffect lager uitvalt dan waar wij nu rekening mee houden. Op dit moment bedraagt de totale resterende opgave € 612.000. Hiervan wordt € 450.000 verwerkt in onze begroting (op basis van de decembercirculaire 2025 hebben we tegenover het voordeel gelijk een stelpost opgenomen). Resteren nog circa € 162.000 die verwerkt moeten worden in de jaren 2030 en 2031. Bij de begroting 2027 – 2030 zal de werkelijke herverdeling worden verwerkt.

Indien de herverdeling inderdaad gunstiger uitpakt, zal dit effect als eerste zichtbaar worden in 2031 en vervolgens in 2030. In een positief scenario kan mogelijk ook al in 2029 een beperkt voordeel ontstaan.

De inzet en verwachting is dat de nieuwe berekeningen leiden tot een minder omvangrijke negatieve herverdeling dan waar momenteel vanuit wordt gegaan. Gezien de omvang van het huidige nadeel is iedere verlichting hierin van groot belang voor onze meerjarige financiële positie.

Advies Raad Openbaar Bestuur (ROB) 1 april 2026

De ROB vindt de voorstellen nog niet goed genoeg. De verdeling moet o.a. rekening houden met de kosten die een gemeente maakt ter ondersteuning van de huishoudens met de laagste inkomens en dat komt nog onvoldoende naar voren. Ook moet beter rekening worden gehouden met de inkomsten die de gemeenten zelf kunnen verwerven.

Voorstellen houden te weinig rekening met kostenverschillen tussen gemeenten

De verdeling van het gemeentefonds moet aansluiten bij de kostenverschillen tussen gemeenten. De ROB constateert dat de voorstellen dat onvoldoende doen. Zo leidt het voorstel van de minister en staatssecretaris voor de jeugdzorg ertoe dat de gemeenten in één

specifiek deel van Nederland meer geld krijgen dan ze aan jeugdzorgkosten hebben, en de gemeenten uit een ander deel zouden minder geld krijgen dat ze aan jeugdzorgkosten hebben.

Een ander voorstel gaat over de maatstaf huishoudens met een laag inkomen. De ROB is het met de minister en staatssecretaris eens dat gemeenten met veel huishoudens met een laag inkomen meer geld uit het gemeentefonds moeten krijgen, maar verschilt van mening hoeveel meer ze zouden moeten krijgen, en welke huishoudens dat precies moeten zijn. De minister en staatssecretaris willen bijvoorbeeld de tien procent huishoudens met de allerlaagste inkomens niet laten meetellen. Bijna alle huishoudens met een bijstandsuitkering behoren echter tot die tien procent; de ROB vindt juist wel dat die erbij horen.

In 2027 een beperkte herverdeling

De ROB adviseert op dit moment alleen positief over de voorstellen voor de OZB-tarieven en voor de wijze van berekenen van de huishoudens met een laag inkomen. In vier voorstellen ziet de ROB waardevolle ideeën, maar deze zijn nog niet goed genoeg om per 2027 in te voeren. Over de andere drie voorstellen adviseert de ROB negatief.

De vorige herverdeling, uit 2023, is nog niet helemaal doorgevoerd. De nieuwe voorstellen van de minister en de staatssecretaris bevestigen de uitkomsten van die vorige herverdeling echter niet. De beoogde verdeling uit 2023 is daarmee van tafel. Daarom vindt de ROB het niet verstandig om nu de herverdeling uit 2023 te vervolgen. Het is beter om volgend jaar de huidige verdeling aan te houden, plus de voorstellen waar de ROB positief over adviseert.

Dit advies maakt de uitkomst nog onvoorspelbaarder. Het wegvallen van de drempel van 10% voor lagere inkomens is voor een kleine gemeente gunstig. De ROB adviseert een bevriezing van de herverdeling voor 2027 en dus nog niet in 2027 de herverdeling weer op te starten. Dat scheelt ons € 150.000 in 2027 en verder (de hele herverdeling schuift immers dan een jaar op).

De adviesaanvraag is door de vorige minister gedaan, het is afwachten wat de nieuwe minister gaat doen. Nog een jaar uitstel? Of toch invoeren met beperkte wijzigingen? De VNG komt medio april met haar standpunt en dan is het aan de minister van BZK.

Areaal

De uitbreiding van Eemnes leidt ook tot een hogere algemene uitkering (waar deels weer kosten tegenover staan). Bij de begroting 2027 wordt de inschatting van deze uitbreidingsplannen voor de periode 2027 – 2030 geactualiseerd. Het effect ramen we voor nu op PM.

Jaar 2030

De begroting schuift een jaar op en dat betekent dat we nu ook het jaar 2030 toevoegen, de algemene uitkering stijgt in 2030 t.o.v. 2029 met ca. € 164.000.

Algemene uitkering		2026	2027	2028	2029	2030
stand decembercirculaire		17.601	17.630	17.797	18.064	18.228
B2027 verschuiven basisjaar						
2027 wordt 100%			353	356	361	365
Mei						
B2027 access toevoegen			455	439	427	421
Herverdeling bestaande						-150
AU 2030 t.o.v. 2029						164
Effect areaal			PM	PM	PM	PM
Mei						
Regeerakkoord			0	0	0	0
Voorjaarsnota 2026			0	0	0	0
Tekorten Jeugdzorg				PM	PM	PM
Mei						
Nadere uitwerking herverdeling					PM	PM

4. Gemeenschappelijke regelingen en bijdrageontwikkeling 2027

Een belangrijk uitgangspunt bij het opstellen van de begroting 2027 is de bijdrage die onze gemeenschappelijke regelingen (GR'en) bij de gemeente in rekening brengen. De provinciale toezichthouder verwacht dat wij deze bijdragen realistisch en volledig in onze ramingen verwerken.

Allereerst betreft dit de **Veiligheidsregio Utrecht**. Op basis van de kadernota 2027 en het scenario '*basis op orde*' uit de verschillende toekomstscenario's moet rekening worden gehouden met een aanzienlijke stijging van de bijdrage. Daarnaast speelt mogelijk dat gemeenten (deels) zelf moeten bijdragen aan de kosten voor extra vrijwilligers boven de normbezetting. Voorzichtigheidshalve wordt hiervoor een stelpost opgenomen van 50% van de verwachte kosten.

Ten aanzien van de huisvesting binnen de veiligheidsregio was in de meerjarenbegroting rekening gehouden met regionalisering (scenario 2), wat voor de gemeente Eemnes een positief effect zou hebben van circa € 30.000 (mogelijk iets hoger). Op dit moment is echter onzeker of dit scenario wordt gerealiseerd. Daarom wordt er vooralsnog van uitgegaan dat dit voordeel niet optreedt (bij volledige invoering van scenario 2 komt het voordeel voor Eemnes overigens hoger uit).

Bij de verwerking van de decembercirculaire is de kadernota van de veiligheidsregio overigens grotendeels al meegenomen. Het aanvullende effect op het begrotingssaldo is daarmee beperkt.

Ook de **GGD regio Utrecht** heeft een kaderbrief opgesteld. Hierin wordt uitgegaan van een stijging van 1,9%, exclusief loon- en prijsontwikkeling, en worden diverse risico's benoemd. Hoewel de GGD op voorhand beperkt extra middelen vraagt, is het, gezien de risico's en de loon- en prijsontwikkeling, noodzakelijk om een realistische raming te hanteren.

Voor de **overige gemeenschappelijke regelingen** die nog geen concrete raming hebben ingediend, wordt voorgesteld om uit te gaan van een loon- en prijsontwikkeling van 5,7%. Dit percentage ligt hoger dan de ramingen uit het Centraal Economisch Plan, maar sluit beter aan bij de praktijk waarin veel regelingen te maken hebben met toenemende kosten en extra taken.

Concreet betekent dit onder andere:

- Voor de GGD: een verwachte stijging van circa € 28.000;
- Voor de **Omgevingsdienst Utrecht** circa € 17.000;

Daarnaast zijn er de apparaatskosten van de **HBEL-organisatie**. Hierbij is de cao-ontwikkeling leidend, waarbij wordt aangesloten bij de kostenontwikkeling van de gemeente Huizen. Hiervoor wordt een stelpost opgenomen van € 69.000.

Voor de **belastingssamenwerking** wordt de uitvoering in 2027 ter hand genomen door de gemeente Huizen. In 2026 zullen er eenmalige kosten worden gemaakt (migratie en ontvlechting) van ca. € 100 – 150.000. Per 2027 zal de uitvoering door de gemeente Huizen **structureel € 197.000 lager** uitvallen dan nu.

Voor het samenwerkingsverband **Regio Gooi en Vechtstreek** is op dit moment nog onvoldoende duidelijkheid over de bijdrageontwikkeling; deze post wordt daarom voorlopig als PM opgenomen. Ook voor de Gastvrije Randmeren is nog onduidelijk waar de bijdrage 2027 op zal uitkomen, de afgelopen jaren is incidenteel meer geld gevoteerd voor het bestrijden van de waterplanten. Mogelijk zal dat ook de komende jaren leiden tot een aanvullende gemeentelijke bijdrage.

Voor het bureau regio Amersfoort, het Archief Eemland en de bijdrage aan de Vereniging van Nederlandse Gemeenten geldt dat eveneens rekening moet worden gehouden met loon- en prijsontwikkelingen. Vanuit het fonds Gemeenschappelijke Gemeentelijke Uitgaven (GGU) en het A&O-fonds zal naar verwachting ook een stijging optreden.

Samenvattend

Samenvattend wordt voor alle gemeenschappelijke regelingen een claim opgenomen die rekening houdt met de cao-ontwikkeling en de loon- en prijsstijgingen. Hiermee wordt invulling gegeven aan een realistische en prudente raming, zoals ook door de toezichthouder wordt verwacht.

De insteek van de deelnemende gemeenten is een beperkte stijging de komende jaren, maar hier is Eemnes afhankelijk van meerderheidsbesluitvorming. De stelposten zijn ruim genoeg om de begrotingen 2027 op te vangen.

	bijdrage 2026	2027	2028	2029	2030
VRU GBTP	735.000				
VRU TUO	21.000				
Kadernota 2027	16	44	44	44	44
VRU toekomst		32	38	38	42
VRU TUO vrijw 50%		32	32	32	32
huisvesting scenario 2		30	30	30	30
al verwerkt dec.circ. 2025		-45	-50	-50	-50
GGD Utrecht	498.950				
CAO 2027 5,7%		28	28	28	28
RUD Utrecht	300.300				
CAO 2027 5,7%		17	17	17	17
HBEL	1.203.719				
CAO 2027 5,7%		69	69	69	69
Belastingen Baarn/Huizen	630.000				
CAO 2027 5,7%		-197	-197	-197	-197
Gewest G&V	pm				
BRA	43.000				
Archief	51.400				
GGU/A&O	60.200				
	154.600				
CAO 2027 5,7%		9	9	9	9
Gastvrije Randmeren	pm				
TOTAAL CLAIM WGR		19	20	20	24

5. Ontwikkelingen BEL Combinatie / BEL Gemeenten

Voor de begroting 2027 zijn er binnen onze ambtelijke organisatie, de BEL Combinatie (oftewel de BEL Gemeenten), een aantal relevante ontwikkelingen waarmee rekening moet worden gehouden.

De belangrijkste ontwikkeling betreft de **CAO** voor 2027. De huidige cao loopt tot 1 april 2027. Dit betekent dat in de begroting 2027 een stelpost wordt opgenomen voor negen maanden. De structurele doorwerking van deze cao zal vervolgens volledig zichtbaar zijn in 2028 en verder. Daarnaast worden de budgetten van de BEL-combinatie gecompenseerd voor **prijstijgingen**. Naast deze loon- en prijsontwikkelingen is sprake van een aantal autonome ontwikkelingen. Dit betreft kleinere budgettaire aanpassingen die voortkomen uit de uitgavenontwikkeling in de afgelopen jaren.

Een tweede belangrijk element is de voorgenomen **versterking van de eigen organisatie**. In de kadernota van de BEL-combinatie zijn hiervoor verschillende wensen opgenomen. Allereerst wordt ingezet op versterking van de communicatie, met name de interne communicatie. Doel hiervan is het vergroten van de betrokkenheid van medewerkers, het versterken van de organisatiebinding en het verbeteren van de duidelijkheid over rollen en verwachtingen. Dit draagt bij aan het behoud van personeel en de borging van de organisatie.

Daarnaast bestaat de wens om structureel een recruiter aan te stellen. Hiervoor is eerder incidenteel budget beschikbaar gesteld. De resultaten hiervan zijn positief, waardoor het voornemen is om deze inzet structureel te maken.

Voor andere onderdelen zijn de plannen op dit moment minder concreet. Zo wordt momenteel gewerkt aan **een ICT- en informatieplan**, waarin nieuwe investerings- en ontwikkelwensen worden opgenomen. Deze zijn voorlopig als PM geraamd. Voor een deel van deze opgaven is mogelijk al dekking aanwezig, bijvoorbeeld door ruimte binnen de formatie van een afdelingsmanager en niet ingevulde formatie bij team Publiek. Het volledige plan wordt in de loop van 2026 verwacht.

Ook de formatie binnen het team **Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH)** staat onder druk, zoals blijkt uit recente rapportage. Deze druk wordt deels veroorzaakt door aanvullende beleidswensen van gemeenten. Uitgangspunt is dat dergelijke uitbreidingen in principe door de betreffende gemeente worden bekostigd. Daarnaast moet gekeken worden naar een evenwichtige verdeling van werkzaamheden. Voor de gemeente Eemnes geldt op basis van de dienstverleningsovereenkomst (DVO) een aandeel van 25%, wat in het afgelopen jaar niet is gerealiseerd. Dit vraagt om een nadere analyse van de formatieverdeling en bekostiging. De eventuele uitbreiding is daarom vooralsnog als PM opgenomen.

Vanuit het bedrijfsleven en de praktijk is tevens de behoefte naar voren gekomen voor een bedrijfscontactfunctionaris (accountmanagement economie). Ook de gemeenten Laren en mogelijk Blaricum hebben hierin interesse. Hiervoor wordt een raming opgenomen.

De invoering van de **Omgevingswet** blijft de komende jaren een belangrijke factor. In de praktijk leidt deze wet vooralsnog niet tot minder werk, maar juist tot meer afstemming, overleg en inzet. Het onderscheid tussen incidentele en structurele effecten is echter nog onvoldoende duidelijk. Daarom is deze ontwikkeling voorlopig als PM opgenomen, waarbij – net als in voorgaande jaren – incidenteel middelen beschikbaar worden gesteld.

Daarnaast zijn er diverse aanvullende formatiewensen, zoals voor een coördinator Bibob-taken, versterking van de veiligheid publieke taak en uitbreiding van formatie voor de subsidiefunctie. Hoewel deze wensen op zichzelf logisch zijn vanuit de verdere professionalisering van de organisatie, is nadere uitwerking noodzakelijk. Daarbij moet inzichtelijk worden gemaakt wat de opbrengsten zijn en in hoeverre er bestuurlijke bereidheid is om deze uitbreidingen te financieren.

Samenvattend

Samenvattend zijn de belangrijkste financiële ontwikkelingen binnen de BEL-combinatie voor de begroting 2027:

- loonontwikkeling (cao);
- prijsstijgingen;
- autonome budgetontwikkelingen;
- en – in tweede instantie – gerichte versterking van de organisatie op specifieke onderdelen.

Deze lijn biedt een realistisch en beheerst uitgangspunt voor de verdere uitwerking van de begroting.

BEL Combinatie / Gemeenten	bijdrage 2026	2027	2028	2029	2030
	10.035.866				
CAO 2027		179	294	294	294
Prijsstijging		44	44	44	44
Autonome ontwikkelingen		37	37	37	37
Versterking:					
Communicatie		42	42	42	42
Recruiter		33	33	33	33
ICT-plan		PM	PM	PM	PM
formatie VTH		PM	PM	PM	PM
formatie EZ		33	33	33	33
Omgevingswet		PM	PM	PM	PM
formatie divers		PM	PM	PM	PM
		368	483	483	483

6. Eigen gemeentelijke organisatie

Een volgend belangrijk onderdeel van de begroting 2027 betreft de eigen gemeentelijke organisatie. Deze bestaat uit de gemeenteraad, het college van burgemeester en wethouders, de staf en bestuursadviseur, de griffie en het jeugd- en gezinsteam (als maatwerkdienstverlening vanuit de BEL Combinatie).

Voor de **loonontwikkeling** wordt, in lijn met eerdere uitgangspunten, uitgegaan van een cao-stijging van 5,7% in 2027. Dit geldt ook voor de gemeentelijke organisatieonderdelen. De gemeentelijke cao loopt tot en met 31 maart 2027. Bij het opstellen van de begroting zal de looneis van vakbonden en het bod van de werkgevers (VNG) meer duidelijkheid geven. Voor het college geldt dat de bezoldiging gekoppeld is aan de **cao Rijk**. Voor 2026 wordt daarbij uitgegaan van een nullijn, de vakbonden voeren momenteel actie tegen de nullijn en eisen koopkrachtbehoud. Het is onzeker of deze nullijn standhoudt. Indien hier alsnog een loonontwikkeling plaatsvindt, werkt dit ook door naar 2027.

Ten aanzien van de gemeenteraad wordt rekening gehouden met een uitbreiding van 13 naar **15 raadsleden**. Dit leidt tot een structurele ophoging van de budgetten vanaf 2027. Daarnaast is recent een aanbesteding afgerond voor het raadsinformatiesysteem. Hieruit is Notubiz als beste inschrijver naar voren gekomen. De implementatie hiervan leidt tot een beperkte structurele verhoging van het budget, die wordt meegenomen in de begroting 2027 en verder.

Een langjarige wens betreft het mogelijk maken van digitale uitzendingen van raads- en commissievergaderingen vanuit het gemeentehuis. Hiervoor wordt een investering geraamd van € 250.000 (voor raadszaal Eemnes en Blaricum). Dit bedrag wordt naar verwachting verdeeld over de drie gemeenten, waarbij iedere gemeente een derde deel voor haar rekening neemt. De investering wordt afgeschreven over een periode van tien jaar.

De **formatie van de wethouders** is nu 2,6 fte en naar verwachting wordt dat 3,0 fte, waarbij de maximaal toegestane formatie 3,3 fte bedraagt.

Tot slot is een aanvullende stelpost opgenomen voor de **servicelasten** van het gemeentehuis. In de afgelopen jaren zijn deze lasten structureel hoger gebleken dan het huidige begrotingsniveau. Om dit verschil op te vangen en de begroting realistischer te maken, wordt deze post structureel opgehoogd in de begroting 2027.

Samenvattend

Samenvattend leidt dit tot een aantal structurele aanpassingen binnen de eigen gemeentelijke organisatie, met als belangrijkste elementen:

- loonontwikkeling (cao);
- mogelijke bijstelling collegebezoldiging;
- uitbreiding van de gemeenteraad;
- implementatie van een nieuw raadsinformatiesysteem;
- investering in digitale uitzendingen;
- en correctie van de servicelasten.

Deze aanpassingen zorgen voor een meer realistische en toekomstbestendige begroting voor de eigen organisatie.

Gem. Eemnes		begroot 2026	2027	2028	2029	2030	2031
Raad (13)		287.000					
College		438.000					
Staf - best.adv		315.000					
Griffier		104.000					
JGT maatwerk		1.015.000					
		2.159.000					
CAO 2027 5,7%			123	123	123	123	123
Raad 13 > 15			44	44	44	44	44
Formatie wethouders 3,0 fte			45	45	45	45	45
RIS Notubiz			17	17	17	17	17
Digi zenden raad		250.000	9	9	9	9	9
Servicelasten gem.huis			50	50	50	50	50
			288	288	288	288	288

7. Overgang pensioenvoorziening wethouders naar ABP

Een belangrijk financieel element voor de komende jaren betreft de overgang van de pensioenvoorziening voor wethouders naar het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds. Deze overgang vloeit voort uit een wettelijke verplichting vanuit het Rijk.

Concreet betekent dit dat gemeenten hun **huidige pensioenvoorziening moeten overdragen** aan het ABP per 1 januari 2028. Voor onze gemeente is het over te dragen bedrag door het ABP vastgesteld op € 2.282.000. Dit bedrag ligt in lijn met de huidige voorziening, al zal in de jaarrekening 2025 nog een beperkte aanvullende dotatie nodig zijn om volledig aan te sluiten op dit niveau.

Met ingang van 2028 verandert de systematiek van verwerking. In plaats van het zelf beheren van de voorziening, gaan we jaarlijks pensioenpremie afdragen aan het ABP. Deze premie wordt geraamd op circa € 40.000 per jaar. Daar staat tegenover dat er ook een eigen bijdrage van wethouders blijft bestaan, die is er evenwel nu ook.

Een positief effect van deze overgang is dat de huidige uitvoeringskosten bij Pro Ambt komen te vervallen. De besparing wordt voorlopig ingeschat op circa € 9.000 per jaar vanaf 2028.

Voor de jaren 2026 en 2027 geldt een overgangssituatie. Omdat de voorziening al in de jaarrekening 2025 op het juiste niveau wordt gebracht, zullen de feitelijke **pensioenuitkeringen** in deze jaren nog rechtstreeks als lasten in de begroting moeten worden opgenomen en niet meer via de voorziening verlopen.

Het grootste financiële effect van deze stelselwijziging doet zich echter voor op 1 januari 2028. Op dat moment moet het **volledige bedrag van circa € 2,3 miljoen** daadwerkelijk worden overgedragen aan het ABP. Dit betekent dat de gemeente deze middelen moet financieren. Uitgaande van de huidige rente (circa 3%) leidt dit tot structurele rentelasten, die als belangrijkste nadeel van deze overgang moeten worden beschouwd.

Samenvattend

Samenvattend heeft de overgang naar het ABP de volgende financiële effecten:

- een eenmalige overdracht van circa € 2,3 miljoen per 1 januari 2028;
- een (beperkte) aanvullende dotatie in de jaarrekening 2025;
- jaarlijkse pensioenpremies van circa € 40.000 vanaf 2028;
- een structurele besparing op uitvoeringskosten van circa € 9.000;
- tijdelijke lasten in 2026 en 2027 door directe verwerking van pensioenuitkeringen;
- en structurele rentelasten als gevolg van de benodigde financiering.

Per saldo leidt deze wijziging tot een verschuiving van een balanspost (voorziening) naar daadwerkelijke kasstromen en rentelasten in de begroting, hetgeen een wezenlijke impact heeft op de financiële positie vanaf 2028.

APPA pensioen naar ABP per 1-1-2028			2027	2028	2029	2030	2031
Pensioenpremie				40	40	40	40
eigen bijdrage 30%				pm	pm	pm	pm
Vervallen ProAmbt				-9	-9	-9	-9
Pensioenen uitbetaling			56				
Rentederving 3%		2.282.000		68	68	68	68
			56	99	99	99	99

8. Indexatie en prijsontwikkelingen

Een volgend relevant element voor de begroting 2027 betreft de noodzakelijke indexatie van budgetten. Deze indexatie is nodig om de koopkracht van de gemeentelijke middelen op peil te houden en dezelfde dienstverlening te kunnen blijven leveren.

Voor het doelgroepenvervoer (leerlingenvervoer en Wmo-vervoer) geldt dat via de Regio Gooi en Vechtstreek is aangegeven dat rekening moet worden gehouden met een indexatie van 5,24%. Deze stijging volgt uit cao-afspraken binnen de vervoerssector en wordt door de vervoers-BV doorberekend aan gemeenten. Deze ontwikkeling wordt verwerkt in de meerjarenraming.

Taxivervoer Regio 5,24%			2027	2028	2029	2030
Leerlingenvervoer		296.000				
WMO vervoer		169.000				
			24	24	24	24

Daarnaast ontvangen diverse professionele instellingen subsidie van de gemeente. Voor deze instellingen wordt voorgesteld om de **subsidies met 5% te indexeren**. Dit percentage is gebaseerd op een combinatie van loon- en prijsontwikkelingen, waarbij de loonstijging naar verwachting iets boven de 5% ligt en de prijsstijging iets daaronder. Met een indexatie van 5% wordt een prudent uitgangspunt gehanteerd.

Dit betreft onder andere:

- de Bibliotheek Gooi en Meer;
- Versa Welzijn;
- Huis van Eemnes;
- de buurtsportcoaches;
- en de bijdrage aan de gemeente Laren voor zwembad De Biezem.

Subsidies 5%			begroot 2026	2027	2028	2029	2030
Bibliotheek		343.000					
Versa Welzijn		494.000					
Huis van Eemnes		592.000					
Buurtsport		93.000					
gemeente Laren		183.500					
		1.705.500					
			85	85	85	85	

Voor het **sociaal domein** is daarnaast een aparte stelpost noodzakelijk voor zowel indexatie als volumegroei (met name vergrijzing).

Voor de Wmo geldt dat het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport voor 2026 uitgaat van een indexatie van 5,13%. Deze lijn wordt doorgetrokken naar 2027.

Binnen de **Wmo** spelen zowel prijsstijgingen als volumegroei (onder andere door vergrijzing) een rol.

De kosten die gemeenten voor bepaalde taken moeten maken stijgen snel!

Bijvoorbeeld Jeugdzorg:

Voor de **jeugdzorg** geldt dat de recent afgesloten cao leidt tot een substantiële kostenstijging. In totaal bedraagt de loonstijging circa 7,1% (met stappen in 2026 en per 1 januari 2027). Deze ontwikkeling wordt vertaald in een ophoging van het totale jeugdzorgbudget.

Tegelijkertijd is voor de **jeugdzorg een nadere analyse noodzakelijk**, op basis van de jaarrekeningen 2024 en 2025. Daarbij moet inzichtelijk worden gemaakt waar de kostenstijgingen precies zitten, welke sturingsmogelijkheden er zijn, welke investeringen nodig zijn en wat dit betekent voor een eventuele aanvullende claim in de begroting.

Indexatie + vergrijzing	begroot 2026	2027	2028	2029	2030
WMO	957.000	49	49	49	49
JEUGD	2.419.000	172	172	172	172

Voor de overige gemeentelijke programma's wordt eveneens rekening gehouden met inflatiecorrecties:

- Voor programma's 1, 3 en 4 wordt uitgegaan van een indexatie van 2,5%. Dit is gericht op het in stand houden van de bestaande budgetten en heeft een relatief beperkt effect op de begroting.
- Voor programma 2 wordt een hogere indexatie van 5% gehanteerd. Dit hangt samen met het feit dat binnen dit programma onder andere het IBOR-contract valt, waarbij de kostenontwikkeling sterk is gekoppeld aan cao-stijgingen.

Inflatiecorrectie 2,5%	begroot 2026	2027	2028	2029	2030
PR1	400.000				
PR3	150.000				
PR4	600.000				
	1.150.000				
		29	29	29	29
Inflatiecorrectie 5%					
PR2	1.390.000				
		70	70	70	70

Voor programma 5 geldt dat hiervoor afzonderlijke ramingen worden opgesteld (Wmo en Jeugd). Programma 6 betreft de gemeentelijke inkomsten.

Samenvattend

Samenvattend wordt met deze indexaties invulling gegeven aan een realistische en behoudende raming van prijs- en volumeontwikkelingen, met als doel het waarborgen van continuïteit in de gemeentelijke dienstverlening.

Oorlog met Iran

De gevolgen van de voortdurende oorlog VS/Israël versus Iran en de repercussies voor de Golfregio raken op korte termijn de brandstofprijzen (m.n. diesel) en werken vooralsnog licht verhogend door in de inflatie. Ook andere grondstoffen als bitumen + 30-40% (benodigd voor asfalt) en aluminium worden flink duurder. Het lange termijn effect is op dit moment lastig in te schatten en mede afhankelijk van duur en mate van escalatie maar kan bij de begroting 2027 een rol spelen.

9. Gemeentelijke belastingen

Voor de gemeentelijke belastingen wordt in de begroting 2027 uitgegaan van een aantal gebruikelijke uitgangspunten.

Voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing wordt, conform bestaand beleid, uitgegaan van **volledige kostendekkendheid**. Dit betekent dat de opbrengsten in lijn worden gebracht met de kosten van de betreffende taken. Per saldo heeft dit geen effect op het begrotingssaldo van de gemeente.

In 2026 wordt overgegaan van **AVU/Pre Zero naar de GAD**, waarbij er mogelijk sprake zal zijn van achterblijvende frictiekosten. Deze overgang moet goed landen in de begroting 2027. We benutten de reserve om tarieven 2027 gelijk te houden.

De **rioolheffing** zal per 2027 worden geheven van de **eigenaar** i.p.v. de gebruiker. Dit moet leiden tot minder kwijtscheldingen. Zowel Huizen als Blaricum heffen al op deze manier, dus bij de overgang naar de nieuwe belastingsamenwerking is dat geen probleem. De tarieven riool zullen licht stijgen door voorgenomen investeringen, maar we verwachten geen grote stijging. Wel treedt er een verschuiving op van de heffing, maar voor 2/3^e deel van de huishoudens is het een positief effect.

Voor de onroerendezaakbelasting (OZB) wordt voor zowel woningen als niet-woningen uitgegaan van een **inflatiecorrectie van 3%**. Hiermee wordt de reële waarde van de opbrengsten op peil gehouden. Bij de begroting 2027 wordt op basis van een nieuwe berekening van de areaal-uitbreiding de meerjaren opbrengst geactualiseerd. Voor nu gaan we er vanuit dat de in de meerjarenbegroting geraamde uitbreidingen ook gerealiseerd worden.

Lastendruk inwoners

De lastendruk 2027 zal voor de inwoners beperkt stijgen. Voor de meeste huishoudens is het tarief van de afvalstoffenheffing het grootste deel van hun belastingaanslag.

Overige belastingen

Ook voor de **toeristenbelasting** wordt uitgegaan van een stijging van 3%. Hierbij zal nog een nadere analyse plaatsvinden van de daadwerkelijke opbrengsten in 2024 en 2025. Op basis daarvan kan worden gezien of een bijstelling noodzakelijk is.

Samenvattend

Samenvattend wordt voor de gemeentelijke belastingen een gematigde en realistische lijn gehanteerd, waarbij kostendekkendheid en inflatiecorrectie de belangrijkste uitgangspunten vormen.

Belastingen		begroot 2026	2027	2028	2029	2030
OZB woningen		2.812.000				
OZB niet-woningen		1.239.000				
bij 3%			122	122	122	122
Toeristenbelasting			4	4	4	4

10. Investeringsplanning en kapitaallasten

In de meerjarenraming van de gemeente is een **aantal grotere investeringen** opgenomen. Hieronder worden de belangrijkste projecten en ontwikkelingen kort toegelicht, inclusief de financiële consequenties.

Allereerst betreft dit de vervanging van de **drie kunstgrasvelden**. Het gaat hierbij om renovatie van de top laag, waarbij wordt gekozen voor een invulling met zand en kurk, conform de lijn die in veel gemeenten de afgelopen jaren is ingezet. In de meerjarenbegroting is hiervoor een bedrag opgenomen van € 1.080.000. Momenteel wordt uitgegaan van een afschrijvingstermijn van 10 jaar, maar het lijkt verdedigbaar om deze termijn te verlengen naar 12 jaar. De vervanging staat gepland voor 2028. Op basis van de aanbesteding zal duidelijk worden of het beschikbare budget toereikend is. Gelet op vervangingen elders lijkt dit voldoende. In Weesp is een innovatieve vervanging gerealiseerd met EU subsidie, de moeite van het onderzoeken waard. Daarnaast is er behoefte aan een extra overloopveld bij de SV Eemnes; hiervoor zijn nog geen middelen opgenomen in de meerjarenraming.

Een tweede project betreft de herinrichting van de **Veldweg**. Hiervoor was oorspronkelijk € 615.000 opgenomen. De raad heeft inmiddels ingestemd met een kredietverhoging van € 352.000 om aanvullende wensen te realiseren. Dit leidt tot structurele kapitaallasten van circa € 13.000, die in de meerjarenraming moeten worden verwerkt.

Voor de **Raadhuislaan-Oost** is momenteel een bedrag van € 330.000 opgenomen in de begroting. Op basis van de huidige inzichten lijkt dit budget toereikend.

Voor de projecten **Braadkamp** (€ 180.000) en **Minnehof** (€ 100.000) geldt dat, gelet op de voortgang, de oplevering naar verwachting pas in 2027 plaatsvindt. Dit betekent dat de afschrijvingen starten in 2028, wat leidt tot een verschuiving van één jaar in de kapitaallasten. Voor de Braadkamp geldt bovendien dat de kapitaallasten worden gedekt uit de reserve kapitaallasten.

In 2028 staat tevens de vervanging van de **schanskorven bij het Vierkante Bosje** gepland, met een geraamd investeringsbedrag van € 1.175.000. Momenteel wordt uitgegaan van een afschrijvingstermijn van 20 jaar. Op basis van de financiële verordening is echter een termijn van 40 jaar toegestaan, wat vanaf 2029 leidt tot lagere jaarlijkse afschrijvingslasten.

Voorts is de reconstructie van de **Laarderweg** opgenomen in de begroting. Hiervoor is een bedrag van € 2,1 miljoen geraamd. De voorlopige ontwerpraming (VO) komt uit op € 2.059.000. Op dit moment wordt gewerkt aan een definitief ontwerp (DO), waarbij ook overleg plaatsvindt met de Provincie Utrecht over mogelijke subsidies. Na afronding volgt de aanbesteding, die uitsluitend moet geven over de definitieve kosten. Gezien de huidige prijsontwikkelingen blijft er een risico op kostenstijging. Ook hier wordt verwacht dat de uitvoering pas in 2027 gereed is, waardoor de afschrijving start in 2028.

Tot slot is in 2028 de aanleg van een **rotonde op de Wakkerendijk** ter hoogte van de Eikenlaan voorzien. Hiervoor is een bedrag van € 1 miljoen geraamd, met als doel het verbeteren van de verkeersveiligheid, met name voor fietsers. Ook dit project moet nog verder worden uitgewerkt in een definitief ontwerp, waarbij eveneens afstemming plaatsvindt met de Provincie Utrecht over de uitgangspunten en mogelijke cofinanciering.

Samenvattend

Samenvattend laten de investeringen zien dat:

- meerdere projecten qua planning opschuiven, waardoor kapitaallasten later ingaan;
- bij diverse projecten nog onzekerheden bestaan over de definitieve kosten;
- optimalisatie van afschrijvingstermijnen kan leiden tot lagere structurele lasten;
- en externe factoren, zoals subsidies en aanbestedingsresultaten, bepalend zijn voor de uiteindelijke financiële impact.

Deze investeringsplanning vormt daarmee een belangrijk, maar deels nog onzeker onderdeel van de meerjarenbegroting.

Actualisatie I-plan	investering	2027	2028	2029	2030
SV Eemnes 3 velden	1.080.000				
4e veld SV Eemnes	PM				
Veldweg	615.000				
ophoging krediet	352.000	13	13	13	13
Raadhuislaan Oost	330.000				
Braadkamp	180.000	-38			
tlv res.kap.l		38			
Minnehof	100.000	-4			
Schanskorf Vierk. Bosje	1.175.000			-35	-35
Laarderweg	2.100.000	-163			
Rotonde Wakkerendijk	1.000.000				
		-154	13	-22	-22

11. Aanvullend krediet wijkschouw

In het kader van de wijkschouw is gebleken dat een aanvullend krediet noodzakelijk is om het voorgenomen kwaliteitsniveau te realiseren.

Bij de oorspronkelijke uitwerking werd rekening gehouden met een subsidie van € 150.000 van de Provincie Utrecht. Deze subsidie is echter niet toegekend. Daarnaast is besloten om het asfalt te vervangen door klinkers, wat leidt tot een hogere investering dan oorspronkelijk geraamd. Inmiddels is duidelijk dat voor deze aanpassing een aanvullend bedrag van € 405.000 benodigd is.

Om het beoogde kwalitatieve ontwerp te realiseren, wordt daarom voorgesteld een aanvullend krediet van € 405.000 aan de raad voor te leggen.

Bij de nadere uitwerking van de parkeervakken en het groen is tevens gebleken dat de aanwezige betonklinkers het einde van hun levensduur hebben bereikt. Bij hergebruik verbrokkelen deze, waardoor herplaatsen niet wenselijk is. Volgens de technische beoordeling zijn de klinkers nog maximaal circa vijf jaar bruikbaar, maar dit kan – bijvoorbeeld na een strenge winter – aanzienlijk korter zijn.

Om efficiënt te werken en toekomstige kosten te voorkomen, wordt voorgesteld om deze vervanging direct mee te nemen (“werk met werk maken”). Dit betreft een aanvullende investering van circa € 1.045.000 voor de locaties Fazantenhof en Patrijzenhof. Deze investering zal, conform de financiële verordening worden afgeschreven over een periode van 40 jaar, mede omdat het riool nog in goede staat verkeert en slechts beperkte aanpassingen nodig zijn die reeds worden meegenomen in het project.

Samenvattend

Samenvattend wordt voorgesteld:

- een aanvullend krediet van € 405.000 voor vervanging van asfalt door klinkers en € 1.045.000 voor vervanging van betonklinkers;
- afschrijving van deze investeringen over 40 jaar;

Deze voorstellen zullen worden verwerkt in een separaat raadsvoorstel, waarin de financiële consequenties en keuzes integraal worden voorgelegd.

Wijkschouw Fazantenhof/Patrijzenhof			2027	2028	2029	2030
Wijkschouwen asfalt		405.000				
Wijkschouwen betonklinkers		1.045.000				
			53	53	53	53

Wijkschouwen

De gemeente Eemnes is niet uniek met deze problematiek. Veel gemeenten met wijken die in de jaren zestig en zeventig zijn aangelegd zien zich voor grote vervangingsinvesteringen geplaatst. Een aantal (w.o. Nieuwegein) hebben zich ook verenigd om bij het Rijk aandacht te vragen voor het feit dat het gemeentefonds hier geen rekening mee houdt. Bij nieuwe wijkschouwen is het verstandig eerst te inventariseren of bij werkzaamheden hier groot onderhoud te voorschijn komt.

Goed om te weten dat:

- we geleerd hebben en meer tijd zullen nemen tussen de ontwerpfasen (inclusief kostenramingen). Dat was nu te kort.
- De techniek van de wijkschouw nu zal niet veel anders zijn dan de rest van de wijken in de Noordbuurt. Zo komt er rust en eenheid met de materialen en het groen wat ook het beheer makkelijker (en dus goedkoper) maakt.
- Factor tijd, alles wordt wel duurder de komende jaren. Personeel, materiaalkosten, etc. dus jaarlijks indexeren van de budgetten
- De status van de riolering moet wel onderzocht worden in de voorbereiding.

Vervolg Wijkschouwen

De Fazantenhof (154 adressen) en Patrijzenhof (249 adressen) zijn gerealiseerd in 1973 en daarmee ruim 50 jaar oud. De verdere uitbreiding van Eemnes betreft het naastgelegen wijkdeel met de straten **Rietgors, Watersnip en Zomertaling** (192 adressen) aangelegd in 1974. De oppervlakte is vergelijkbaar (iets kleiner) met de Patrijzenhof. Hanteren we hier eenzelfde uitgangspunt, namelijk een wijkschouw gericht op leefbaarheid (groen, klimaat etc.) dan is de investering € 500.000 (20% groen en 80% parkeren/klimaatadaptief etc.) en vervangen betonklinkers € 1.000.000. Pakken we deze buurt integraal aan, dan is dus ruwweg € 1.500.000 nodig met een afschrijving van 40 jaar en groen 10 jaar, hetgeen een jaarlijkse kapitaallast oplevert van € 62.000. De start is afhankelijk van eventuele plannen van De Alliantie met hun appartementsgebouwen (uiteeraard na eventuele grootschalige renovatie/vernieuwbouw).

De wijkdeel kan er dan weer 50 jaar tegenaan. Overwogen kan ook worden de afschrijving af te stemmen op 50 jaar dan is de kapitaallast € 6.500 lager.

Het betreft hier een benadering op basis van oppervlakte (grof), waarbij is gekeken naar m2 straatwerk, m2 parkeren en m2 groen. Bij de uitvoering vergt het een nadere detaillering van exacte oppervlakte en wensen m.b.t. verharding, groen en de staat van het riool. De bedragen zijn **inclusief een opslag van 25%** voor voorbereiding, nadere uitwerking en een risicoreservering. Dus een realistisch en haalbaar budget.

Een zelfde benadering kunnen we hanteren voor de wijk **Roerdomp en Scholekster** (121 adressen), eveneens gebouwd in 1974. Qua oppervlakte vergelijkbaar met de Fazantenhof. De wijkschouw leefbaarheid komt dan op € 437.500 en het vervangen van de bestrating € 675.000 en € 50.000 voor de verharding tussen rijbaan en perceelsgrenzen (zit zo kort op elkaar dat moet qua aansluiting gelijk meelopen). Een integrale aanpak van de wijk zou voor € 1.162.500 kunnen, met dan € 52.000 aan kapitaallasten. Het lijkt logisch om met dit wijkdeel te starten, participatie en uitwerking in 2027, aanleg 2028, kapitaallasten m.i.v. 2029.

Wijkschouw vervolg	investering	2027	2028	2029	2030
Rietgors, Watersnip, Zomertalin	1.500.000		particip.	aanleg	62
Scholekster, Roerdomp	1.162.500	particip.	aanleg	52	52
dekking bijv. 2% OZB		-44	-44	-44	-44
Effect op saldo		-44	-44	8	70

Als suggestie is een dekking met 2% OZB verhoging boven de inflatiecorrectie opgenomen.

Vervolg Noordbuurt

De overige delen van de Noordbuurt 'venen', 'erven' en 'kampen' dateren van 1980 – 1993. De Troeveveen (37 adressen) is al meegenomen in de wijkschouw-ronde van 2025 en met een beperkt budget kon daar uitvoering worden gegeven aan de wijkschouw 'light'. Bij een complete aanpak van de rest van de Noordbuurt is het wenselijk daar dan ook het straatwerk mee te nemen (eenduidig beeld)

De omliggende straten Vlosseveen, Schilderskamp, Smalleveen, Ruiterskamp en Lambertsveen betreft 127 adressen en bouwjaar gemiddeld ca. 1982. In de Noordwest hoek liggen verder de straten Meeuwiskamp, Pijlenkamp en Simmonsveen met bouwjaar 1982-1985. Een samenhangend gebied met in totaal 308 adressen.

Integrale aanpak zou dan logisch zijn na 2032.

De Noordbuurt heeft in de zuidwest hoek dan de straten Jonneveen, Reijerserf, Willemserf, Aartseveen, Dingenaarserf, Everserf en Geutoomserf. Bouwjaar van 1980 tot 1993 met 395 adressen. Na de herbestemming van de schoollocaties een logisch gebied om eveneens aan te pakken.

Integrale aanpak zou dan logisch zijn ook na de Noordwesthoek.

Een ruwe benadering levert het volgende op als totaal benodigd budget:

Venen, 'erven' en 'kampen'	<u>Wijkschouw</u>	€	1.000.000	
	Groen	€	200.000	20%
	Wegen, straten en pleinen	€	800.000	80%
	Wegen, straten en pleinen	€	1.950.000	
	Totaal	€	2.950.000	

Wijkschouw omvat groen en verduurzamen/klimaatadaptief. De € 1.950.000 betreft werkzaamheden aan bestrating van rijbanen en erven. De bijbehorende kapitaallasten na 2035 bedragen dan € 120.000.

12. Beheerplannen en onderhoudsopgaven

De afgelopen jaren zijn de belangrijkste beheerplannen geactualiseerd, waaronder het beheerplan wegen en fietspaden en het water- en rioleringsplan. Deze plannen vormen een actuele basis voor de meerjarenraming en de werkzaamheden zijn c.q. worden gestaag uitgevoerd.

Op dit moment ligt er een conceptbeheerplan voor **openbare verlichting**. Op basis van de huidige inzichten leidt dit plan tot hogere kosten dan eerder geraamd. De eerder ingeboekte besparing blijkt niet haalbaar. Dit betekent dat in de begroting aanvullende middelen moeten worden opgenomen voor het beheer, onderhoud en de energielasten. Tevens is een investeringskrediet nodig voor het vervangen van armaturen en masten, wat resulteert in oplopende structurele lasten.

Daarnaast is het **beheerplan Civiel** in concept gereed. Dit plan laat een substantiële onderhoudsopgave zien, met name op het gebied van groot onderhoud en vervanging. In de ramingen zijn ook afschrijvingslasten opgenomen. De bestaande stelpost in de begroting is primair bedoeld om deze afschrijvingen op te vangen, waarmee in de eerste jaren kan worden voorzien. We voorzien het vervangen van drie houten bruggen (afschrijven in 25 jaar), herstel/vervanging van matige/slechte damwanden en schanskorf-constructies (Goyergracht, Stadwijksingel en Karperweg). Bij de Karperweg moet wel bekeken worden hoe die locatie zich verhoudt tot plan Noord. Deze investeringen van € 618.000 betreffen de civiele kunstwerken die een score C of D hebben en aan vervanging toe zijn.

Het beheerplan Civiel wordt momenteel kritisch herijkt, daarbij wordt met name gekeken naar de omvang van de posten voor groot onderhoud. Indien sprake is van levensduurverlengend onderhoud, kan dit mogelijk worden geactiveerd, wat een ander financieel effect heeft op de begroting. Daarnaast is van belang dat circa 93% van de civiele kunstwerken momenteel voldoet aan kwaliteitsniveau A of B. Dit geeft aanleiding om kritisch te bezien of alle voorgestelde maatregelen wel direct noodzakelijk zijn, of dat fasering mogelijk is. Het groot onderhoud komt **technisch** voor de periode 2025 – 2029 uit op € 1,1 mln., hetgeen lastig te rijmen lijkt met de score van 93% A of B.

Vooralsnog is de stelpost voor in de meerjarenbegroting gehandhaafd, maar de inzet is om deze – op basis van nadere analyse – te verlagen. Er is een verschil tussen technisch optimaal onderhoud en politiek-bestuurlijk aanvaardbaar (ook qua gebruik van de objecten).

Verder wordt gewerkt aan een **beheerplan Polderwegen**, inclusief de fietsverbinding langs de Meentweg. De financiële consequenties hiervan zijn op dit moment op hoofdlijnen inzichtelijk. Om het aanvullen van de bermen door (uitwijkend) (landbouw)verkeer structureel te borgen is ca. € 30 – 50.000 nodig. Nu gebeurt dat deels uit de reguliere onderhoudsbudgetten, dus een verhoging lijkt nodig.

Verder wordt voor een aantal wegen **groot onderhoud** voorgesteld, hetgeen niet activeerbaar is en dus direct ten laste van de exploitatie komt. Die is nu vooral voorzien in 2027. Bij de begroting 2027 moeten we bezien of dat deels uitgesmeerd kan worden (ook gelet op de capaciteit).

Ook hier komen enkele **investeringen** om de hoek kijken, zoals levensduur verlengend asfaltonderhoud op de Stammeweg en Oud Eemnesserweg (afschrijftermijn 10 jaar). Verder zijn grotere ingrepen voorzien voor Vaartsteeg, Nieuwe Maatsweg/'t Raboes en de Te Veenweg Noord, af te schrijven in 25 jaar. Het fietspad Meentweg wordt pas voorzien in 2031 en de Stachouwerweg staat PM nadat de raad een eerder krediet heeft afgewezen.

De **politieke wenselijkheid moet** hiervoor bepaald worden. Zo kunnen polderwegen ook naar voorbeeld van Bunschoten afgeschaald worden (minder onderhoud). Zo is de functie van de Eemnesser Vaartsteeg mogelijk om te zetten met lagere investeringen. Politiek kan het aanpakken van het fietspad Meentweg een hogere prioriteit krijgen, technisch is nu een beperkte investering tussen huisnummers 73 en 85 voorzien in 2031. Is een alternatief denkbaar voor de investering in de Nwe Maatsweg/'t Raboes? Kan de Te Veenweg Noord ook meelopen in plan Noord? Kan de Oud Eemnesserweg wachten tot 2030 of is eerder wenselijk? Echter aangezien het deels investeringen zijn, is het effect op de exploitatie beperkt.

Beheerplannen		2027	2028	2029	2030	2031
Beheerplan OVL	onderhoud	46	43	40	43	43
idem afschrijvingen	ca 100.000 p.jr.	5	10	15	20	25
Beheerplan civiel	klein onderhoud	30	30	30	30	30
Groot onderhoud	in 5 jaar	217	217	217	217	217
Damwand Goyergracht	56.000	2	2	2	2	2
Schanskorf Stadwijkstraat	51.000	2	2	2	2	2
Brug Schoolpad	151.000	8	8	8	8	8
Brug Watersnip	65.000		3	3	3	3
Brug Lambertsveen	141.000			7	7	7
Schanskorf Karperweg	154.000				6	6
af: stelpost begroting		-50	-50	-50	-50	-50
Beheerplan Polderwegen	onderhoud	30	30	30	30	30
groot onderhoud		218	48	0	39	0
Stammeweg	210.000		23	23	23	23
Vaartsteeg	1.100.000			40	40	40
Nwe Maatsweg/Raboes	1.100.000				40	40
Oud Eemnesserweg	305.000					34
Te Veenweg Noord	510.000					aanleg
Meentweg (fietspad)	191.000					aanleg
Stachouwerweg	PM					
		508	366	367	460	460

Samenvattend

Samenvattend geldt dat:

- het beheerplan openbare verlichting leidt tot hogere structurele lasten;
- het beheerplan Civiel een aanzienlijke, maar nog te optimaliseren groot onderhoudsopgave bevat;
- kritisch wordt gekeken naar nut, noodzaak en activeringsmogelijkheden van investeringen;
- nieuwe beheerplan Polderwegen zorgt voor aanvullende financiële claims.

Deze ontwikkelingen onderstrepen het belang van een zorgvuldige afweging tussen kwaliteitsniveau, timing van onderhoud en financiële haalbaarheid binnen de meerjarenbegroting. Maar ook 'werk-met-werk' maken door aan te sluiten bij andere projecten. Ook beleidsmatige keuzes zijn daarbij mogelijk.

13. Nieuwe en toekomstige investeringen/wensen

Binnen de begroting en meerjarenraming is ruimte nodig om zowel nieuwe investeringen op korte termijn als grotere opgaven op de langere termijn inzichtelijk te maken. Onderstaand wordt een overzicht gegeven van de belangrijkste (mogelijke) investeringen.

Allereerst is er sprake van vervanging van de **OOV-camera's** rondom het Huis van Eemnes en Impuls. Deze camera's zijn aan het einde van hun levensduur en moeten worden vervangen conform actuele eisen. Hiervoor wordt een investering geraamd van circa € 100.000, af te schrijven in 10 jaar.

Daarnaast wordt door het Waterschap Amstel Gooi en Vecht gewerkt aan een **inrichtingsplan voor de Gooiergracht Noord**. De primaire werkzaamheden, zoals baggeren, vallen onder verantwoordelijkheid van het waterschap. Voor de gemeente kan echter een aanvullende opgave ontstaan, met name voor het verbeteren van de oeverbeschoeiing. Op basis van een referentie (gemeente Bergen) bedragen de kosten voor nieuwe beschoeiing circa € 192 per meter. Uitgaande van een traject van ongeveer 3,25 kilometer komt dit neer op een potentiële investering van circa € 624.000, af te schrijven in 40 jaar. Hoewel het exacte ontwerp nog niet vaststaan, is het verstandig om in de meerjarenraming rekening te houden met deze mogelijke opgave. Mogelijk zijn ook aanpassingen aan de weg noodzakelijk of andere ingrepen.

Een andere toekomstige investering betreft de vervanging van de schanskorven bij het **geluidsscherm langs de Noordbuurt**. Hierbij wordt nadrukkelijk gekeken naar aansluiting bij de plannen van Rijkswaterstaat in het kader van de verbreding van de A27. Niet alle kosten zullen echter door Rijkswaterstaat worden gedragen.

Op basis van referentiecijfers (gemeente Ridderkerk) variëren de kosten voor geluidsschermen tussen € 2.600 en € 3.800 per meter. Bij Zuidpolder (scherm zonder wal) is de raming ca. € 3.700 per meter. Voor een lengte van circa 950 meter betekent dit een totale investering tussen € 3,3 miljoen en € 4,8 miljoen indien die volledig voor eigen rekening komt. Een dergelijk hoger scherm leidt mogelijk tot een reductie van het geluid voor de Noordbuurt.

Mei 2020 heeft de raad ingestemd met het realiseren van schanskorven op de westzijde voor een bedrag van € 650.000. De raming voor het herstel aan de oostzijde bedroeg toen ca. € 510.000 en hiermee heeft de raad niet ingestemd. Inmiddels is door inflatie (35%) en een betere inschatting van VAT-kosten een raming van € 785.000 realistisch, mits de stabiliteit van de wal sindsdien niet is veranderd. In de toenmalige voorstellen was tevens de optie van realisatie van een tussenstuk aan de oostzijde opgenomen voor € 424.000, hetgeen omgerekend naar prijspeil 2026 nu € 650.000 zou bedragen.

In de meerjarenraming wordt, voorlopig rekening gehouden met een gemeentelijke investering van circa € 1,5 miljoen, af te schrijven in 40 jaar, naar verwachting aanleg in 2030 en kapitaallasten na 2030. Dat geeft ruimte voor vervangen/herstel en mogelijk uitbreiding. Ook opties als vernieuwende vormen en combineren met zonnepanelen moeten op haalbaarheid onderzocht worden.

Voorts is er een duidelijk verband met plan Noord, waarbij doortrekken van de geluidwerende voorziening noodzakelijk is (met als kostendrager de GREX). Het vergt dus een goede studie de komende periode.

We zijn afhankelijk van de voortgang van het project Verbreding A27 hiervoor was € 200 mln. gereserveerd, die verbreding is belangrijk voor woningen (o.a. Almere Oosterwold) en Defensie (Zeewolde en vliegveld Lelystad). Dit bedrag is gebaseerd op een raming om aan beide zijden één rijstrook op dit traject toe te voegen. De A27-Noord loopt nu al vast, en 100.000 woningen erbij in Flevoland levert substantieel meer verkeer op. Bij motie van BBB en SGP heeft een meerderheid van de TK evenwel uitgesproken dat er € 40 mln. wordt gereserveerd voor de N50 (Kampen – Ramspol) ten laste van dit project. Dit besluit leidt dus op voorhand tot een dekkingstekort bij de realisatie van de Verbreding A27.

Voorts is er de wens om een **nieuw Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP)** op te stellen, voorafgegaan door een evaluatie van het huidige beleid. Gezien de ontwikkelingen in onder andere de Zuidpolder en mogelijke toekomstige uitbreidingen, is dit noodzakelijk. Hiervoor wordt een bedrag van circa € 100.000 geraamd in 2027 en 2028.

Ook wordt gekeken naar de realisatie van een **snelfietspad**. De exacte financiële consequenties zijn afhankelijk van de gekozen variant voor de zuidelijke ontsluiting van de Zuidpolder. Indien gekozen wordt voor een ontsluiting via de Eikenlaan, kan een deel van het tracé daarin worden meegenomen. Bij een tunnelvariant is sprake van aanvullende investeringen, onder andere voor een verbinding richting de Eikenlaan. Voor het traject van een **recreatief fietspad** aan de Larense zijde langs de A27, inclusief mogelijke brugconstructie, zijn de kosten € 180.000.

De zuidelijke ontsluiting van de Zuidpolder vormt daarbij een van de grootste toekomstige investeringsvraagstukken. Er liggen meerdere varianten voor:

- ontsluiting via de Eikenlaan;
- een tunnelvariant;
- een uitgebreide tunnelvariant inclusief drainage.

In de GREX en met de subsidie van de WOKT-gelden wordt het grootste deel van de investering gedekt. Afhankelijk van de variant moet uit de exploitatie een bedrag tussen de € 1,3 mln. en € 7,9 mln. worden gedekt. De duurste tunnel-variant is daarmee feitelijk onbetaalbaar. Het verschil tussen zuidelijke ontsluiting en goedkope tunnel-variant is overbrugbaar.

De financiële impact verschilt aanzienlijk, de structurele kapitaallasten per jaar:

- Eikenlaanvariant: circa € 48.000;
- tunnelvariant: circa € 100.000;
- uitgebreide tunnelvariant: circa € 300.000.

Deze verschillen vragen om een zorgvuldige afweging, waarbij ook de dekking binnen de meerjarenbegroting nadrukkelijk betrokken moet worden.

Tot slot speelt op de middellange termijn het **speelvoorzieningenbeleid**. Het huidige speelplan loopt af in 2029. Dit betekent dat in dat jaar een evaluatie en actualisatie moet plaatsvinden voor de daaropvolgende periode van tien jaar. Het vorige investeringsprogramma kende een omvang van circa € 700.000. Gezien de inflatie en nieuwe ontwikkelingen, waaronder de uitbreiding in de Zuidpolder, moet rekening worden gehouden met een substantieel hoger investeringsniveau in de toekomst. We gaan indicatief uit van € 1 mln. in 10 jaar stapsgewijs te investeren en in 10 jaar af te schrijven.

Samenvattend

De gemeente staat voor een reeks aan (toekomstige) investeringen, variërend van relatief beperkte vervangingsopgaven tot omvangrijke infrastructurele projecten. Kenmerkend hierbij is:

- een toenemende druk op de meerjarenbegroting;
- grote afhankelijkheid van keuzes (bijvoorbeeld Zuidpolderontsluiting);
- onzekerheid over cofinanciering en externe bijdragen;
- en het belang van tijdige reservering en prioritering.

Deze paragraaf biedt daarmee een eerste doorkijk naar de financiële opgaven op de langere termijn en vormt een belangrijke basis voor toekomstige besluitvorming.

14. Toekomstige investeringen Noordbuurt

Naast de eerder benoemde investeringen zijn er aanvullende opgaven die samenhangen met een mogelijke uitbreiding van de Noordbuurt. Deze investeringen liggen deels buiten de directe scope van de komende vier jaar, maar vragen wel om tijdige financiële doorkijk. Een belangrijk onderdeel betreft de realisatie van **een nieuwe schoolvoorziening** in de Noordbuurt. Dit biedt tevens de mogelijkheid om de huidige schoollocatie te herontwikkelen voor woningbouw. Op basis van referentieprojecten, onder andere in de gemeente Bunschoten, wordt uitgegaan van een investeringsbedrag van circa € 6,5 miljoen (inclusief onderwijs en kinderopvang).

Daarbij wordt verondersteld dat circa 50% van deze investering kan worden gedekt vanuit de grondexploitatie, met name door de opbrengsten van de herontwikkeling van de huidige schoollocatie. Het resterende deel komt ten laste van de gemeentelijke begroting. Uitgaande van een afschrijvingstermijn van 40 jaar betekent dit een structurele kapitaallast van circa € 118.000 per jaar.

Indien gekozen wordt voor deze ontwikkeling, is het noodzakelijk om de komende jaren ook voorbereidingen te treffen voor de huidige schoollocatie en de bijbehorende herontwikkeling.

Daarnaast vraagt de **Noordersingel** op termijn om groot onderhoud en renovatie. Deze opgave is momenteel nog niet opgenomen in de begroting, mede vanwege de samenhang met de ontwikkeling van de Noord. Een deel van de kosten kan mogelijk worden toegerekend aan de gebiedsontwikkeling (plan Noord), aangezien ook deze ontwikkeling profiteert van een kwalitatieve opwaardering van de infrastructuur.

Daarbij speelt tevens een praktische overweging: het is niet efficiënt om de Noordersingel eerst volledig te renoveren en vervolgens zwaar bouwverkeer toe te laten voor de ontwikkeling van de plan Noord. Dit onderstreept de noodzaak om deze investeringen in samenhang te bezien en zorgvuldig te faseren.

Vooralsnog wordt, vooruitlopend op verdere besluitvorming, in de meerjarenraming indicatief rekening gehouden met de realisatie van een schoolvoorziening rond 2031. Hierbij wordt nadrukkelijk onderkend dat dit nog met aanzienlijke onzekerheden is omgeven, zowel qua planning als financiële uitwerking.

Samenvattend

De ontwikkelingen in Noord brengen potentieel grote investeringen met zich mee, waarbij:

- sprake is van samenhang tussen onderwijs, woningbouw en infrastructuur;
- gedeeltelijke dekking mogelijk is via grondexploitatie;
- en timing en fasering cruciaal zijn voor een efficiënte uitvoering.

Deze opgaven vragen om nadere uitwerking en integrale besluitvorming in de komende jaren, waarbij financiële haalbaarheid en ruimtelijke ontwikkeling hand in hand moeten gaan.

Nieuwe investeringen	investering	2027	2028	2029	2030	2031
OOV camera's	100.000	11	11	11	11	11
Inrichtingsplan Goyergracht Noo	624.000					23
Geluidsschermb Noordbuurt	1.500.000					73
GVVP evaluatie + nieuw		50	50			
Snelfietspad	PM					
Recreatief fietspad westzijde	180.000		7	7	7	7
Zuidelijke ontsluiting	1.300.000					PM
idem met tunnel	2.900.000					PM
idem met drainage tunnel	7.900.000					PM
Speelbeleid eval. + 10 jaar				50		
Nieuwe investeringen 10 jaar	1.000.000				11	22
School Noordbuurt	6.500.000					118
Noordersingel	PM					
		61	68	68	29	254

15. Toezichtsbrief provincie/aandachtspunten begroting 2027

De toezichtsbrief van de Provincie Utrecht vormt een belangrijk kader bij het opstellen van de begroting 2027. De provincie geeft hierin een aantal expliciete aandachtspunten mee die richtinggevend zijn voor onze financiële onderbouwing en bestuurlijke keuzes.

Allereerst vraagt de provincie nadrukkelijk aandacht voor de **realiteitswaarde van de ramingen, met name binnen programma 4 en 5**. Dit betekent dat deze onderdelen kritisch moeten worden doorgelicht en dat aannames waar nodig moeten worden aangescherpt. Daarbij is het van belang dat de gemeenteraad in zijn kaderstellende en controlerende rol goed wordt meegenomen in de aanloop naar de begroting 2027.

Binnen het sociaal domein blijft de ontwikkeling van de uitgaven een belangrijk aandachtspunt:

- Binnen de Wmo is relatief weinig beweging zichtbaar;
- Binnen de Participatiewet (PW) zijn er tegenvallers, die op termijn via de T-2 systematiek deels worden gecompenseerd;
- Met name binnen de jeugdzorg blijft de beheersing van de uitgaven een structurele uitdaging.

De provincie spreekt waardering uit voor het **versterken van het weerstandsvermogen** in 2025. Tegelijkertijd wordt benadrukt dat het huidige niveau kwetsbaar blijft: nieuwe tegenvallers moeten zoveel mogelijk worden voorkomen om de financiële positie op peil te houden.

In dat kader is het van belang dat de tweede fase van de ontwikkeling van de Zuidpolder een taakstellende opbrengst genereert. De grondexploitaties bieden hiervoor mogelijkheden, waarbij wordt vastgehouden aan het uitgangspunt van twee derde betaalbare woningbouw.

Daarnaast vraagt de provincie aandacht voor **de structurele rente-inkomsten** en de aansluiting daarvan op de werkelijke meerjarige financieringsbehoefte. Dit raakt direct aan de treasuryfunctie van de gemeente. In dat kader blijft het streven om toe te werken naar een zogenoemd ideaalcomplex voor de leningenportefeuille, waarbij de aflossingen jaarlijks zo gelijkmatig mogelijk verlopen en de gevoeligheid voor renteschommelingen wordt beperkt.

De financieringsbehoefte zal de komende jaren toenemen, met name als gevolg van de start van de Zuidpolderontwikkeling. Dit vraagt om een zorgvuldige strategie voor financiering en risicobeheersing.

Tot slot vraagt de provincie expliciet aandacht voor de voortgang van de **ombuigingsmaatregelen en de monitoring daarvan**. Hierover is gerapporteerd bij de zomernota 2025 en deze lijn wordt in 2026 voortgezet. In het vervolg van deze beschouwing zal nader worden ingegaan op de maatregelen die naar verwachting niet (volledig) gerealiseerd kunnen worden, op basis van de huidige voortgang.

Samenvattend

De toezichtsbrief onderstreept het belang van:

- realistische en onderbouwde ramingen;
- beheersing van uitgaven in het sociaal domein;
- behoud van een solide weerstandsvermogen;
- een robuuste financieringsstrategie (treasury);
- en het realiseren en monitoren van ombuigingsmaatregelen.

Deze aandachtspunten vormen een belangrijk toetsingskader voor de verdere uitwerking van de begroting 2027.

16. Weerstandsvermogen, reserves en solvabiliteit

Een belangrijk onderdeel van de financiële positie van de gemeente betreft het weerstandsvermogen, de omvang van de algemene reserve en de inzet van bestemmingsreserves.

De gemeente beschikt over een bestemmingsreserve kapitaallasten, die wordt ingezet om grote investeringen te financieren. Deze reserve is op dit moment volledig geprogrammeerd: de geplande investeringen en de beschikbare middelen zijn in balans met elkaar. Er is daarmee geen vrije ruimte binnen deze reserve.

Voor de overige bestemmingsreserves geldt dat kritisch wordt beoordeeld of deze nog noodzakelijk zijn. Het uitgangspunt is om het aantal reserves en afzonderlijke “potjes” zo beperkt mogelijk te houden. Waar mogelijk worden reserves samengevoegd of opgeheven.

Momenteel zijn er nog enkele specifieke reserves aanwezig:

- een reserve voor klimaatbeleid, opgebouwd uit eerder ontvangen incidentele middelen. Deze reserve is bedoeld voor o.a. onderzoek en advies;
- een reserve voor de implementatie van de Omgevingswet, bedoeld voor het dekken van de eerste invoeringskosten. Hierbij geldt dat de beschikbare middelen naar verwachting niet volledig toereikend zullen zijn.

Een belangrijk financieel kengetal voor zowel de gemeente zelf als de Provincie Utrecht als toezichthouder, is de **solvabiliteit**. Dit betreft de verhouding tussen het eigen vermogen en het totale balanstotaal.

De solvabiliteit van de gemeente bedroeg in 2024 circa 17%. Ter duiding:

- onder de 20% wordt als matig beschouwd;
- tussen de 20% en 25% als redelijk;
- boven de 25% als voldoende.

Voor een financieel gezonde positie zou de gemeente op termijn moeten streven naar een **solvabiliteit van minimaal 25%**. Gezien de beperkte omvang van de gemeente en de beschikbare middelen is dit echter een opgave die tijd vraagt.

In 2025 is een eerste stap gezet door de algemene reserve te versterken. Tegelijkertijd blijft het risicoprofiel van de gemeente aanzienlijk, met name binnen de jeugdzorg en het sociaal domein, maar ook binnen het fysiek domein (na ca. 50 jaar komt er groot onderhoud c.q. vervanging aan). Dit betekent dat rekening moet worden gehouden met mogelijke tegenvallers in de jaarrekening, waardoor verdere groei van de reserves niet vanzelfsprekend is.

De gemeenteraad heeft eerder een motie aangenomen om de algemene reserve verder te laten groeien. Om hier invulling aan te geven, is het van belang om structureel te sturen op versterking van het eigen vermogen.

Een belangrijke kans hiervoor ligt in de tweede fase van de ontwikkeling van de Zuidpolder. Voorgesteld wordt om in de begroting 2027 een taakstellende opbrengst op te nemen, gericht op een versterking van de algemene reserve met minimaal € 5 miljoen. Deze opbrengst kan naar verwachting worden gerealiseerd binnen de grondexploitatie, zonder dat dit ten koste gaat van de sociale en betaalbare woningbouw.

De verwachting is dat de gewenste groei van de solvabiliteit niet gerealiseerd kan worden via structurele begrotingsoverschotten, gezien het huidige financiële perspectief. Daarom ligt de nadruk op incidentele opbrengsten, met name uit grondexploitaties.

Samenvattend

De financiële weerbaarheid van de gemeente wordt gekenmerkt door:

- een volledig geprogrammeerde reserve kapitaallasten;
- een kritisch beheer van overige reserves;
- een solvabiliteit die momenteel onder het gewenste niveau ligt;
- en een noodzakelijke verdere versterking van de algemene reserve.

Gerichte inzet op incidentele opbrengsten, met name via gebiedsontwikkelingen zoals de Zuidpolder, is essentieel om de financiële positie structureel te verbeteren en te voldoen aan de verwachtingen van de toezichthouder.

17. Aanvullende ontwikkelingen en voortgang bezuinigingen

Tot slot zijn er een aantal aanvullende elementen die traditioneel een plek krijgen in de kaderbrief en die van belang zijn voor de begroting 2027. Het betreft hier met name besluiten die na de vorige begroting zijn genomen en de voortgang van eerder vastgestelde bezuinigingen.

Allereerst gaat het om recente bestuurlijke besluiten en ontwikkelingen:

- De vorming van een Bibob-team binnen het politiedistrict (Bunschoten, Eemnes, Baarn, Soest en De Bilt). Dit betreft een gezamenlijke aanpak ter versterking van de integriteitsbeoordeling bij vergunningverlening.
- De onzekerheid rondom de toekomst van de Tomin, waarvoor een garantiestelling is afgegeven. Hierbij wordt momenteel rekening gehouden met een opsplitsing met een noord- en een zuidscenario, met bijbehorende financiële risico's.
- Het besluit van het college om in te stemmen met de regionale aanpak van suïcidepreventie binnen de Regio Gooi en Vechtstreek. Voor deze taak ontvangt de gemeente middelen via de algemene uitkering, waardoor het budgettair effect beperkt is.

Besluiten na Begroting			2027	2028	2029	2030	2031
Bibob team BES-gebied			10	10	10	10	10
Toekomst Tomin			PM	PM	PM	PM	PM
Suïcide preventie (uit AU)			4	4	4	4	4
			14	14	14	14	14

Een belangrijk onderdeel vormt daarnaast de actualisatie van de bezuinigingsmaatregelen. Inmiddels is duidelijk geworden dat een aantal eerder ingeboekte maatregelen niet gerealiseerd kan worden:

- De verwachte opbrengst uit de verhuur van zendmasten blijkt niet haalbaar (er is geen dekkingprobleem) en zal moeten worden afgeraamd.

Daarnaast is het noodzakelijk om kritisch te kijken naar de geraamde opbrengsten uit leges:

- vooroverleg en milieuleges;
- leges voor omgevingsvergunningen;
- leges voor omgevingsplannen.

Voor deze posten moet worden beoordeeld in hoeverre de oorspronkelijke opbrengstverwachtingen realistisch zijn en of bijstelling noodzakelijk is.

Bezuinigingen niet haalbaar			2027	2028	2029	2030	2031
Verhuur zendmasten			20	20	20	20	20
Leges vooroverleg, milieu c.s.			PM	PM	PM	PM	PM
			20	20	20	20	20

Voor de overige bezuinigingen geldt dat:

- een groot deel inmiddels is gerealiseerd of op schema ligt;
- bij de begroting 2026 al een toets heeft plaatsgevonden op haalbaarheid;
- en niet-realistische maatregelen toen al zijn geschrapt.

Hierdoor resteert in de meerjarenraming nog slechts een beperkt aantal openstaande stelposten. Desondanks blijft het van belang om de voortgang hiervan goed te monitoren en inzichtelijk te houden welke opgaven nog resteren.

Voor zowel de besluiten na de begroting als de (mogelijk) niet haalbare bezuinigingen wordt in deze fase alvast financiële ruimte gereserveerd. In de komende periode kunnen hier nog aanvullende ontwikkelingen bij komen, die uiteindelijk in de begroting 2027 moeten worden verwerkt.

Het Rijk

In het coalitieakkoord is opgenomen dat de huishoudelijke hulp in haar huidige vormt komt te vervallen. Huishoudelijk hulp wordt enkel nog gegeven aan mensen die het niet zelf kunnen betalen of regelen. Het Rijk boekt hiervoor in 2029 al een korting op het gemeentefonds in van € 1.010 mln. Bij de begroting 2027 nemen we m.i.v. 2029 hiervoor een **taakstellende opbrengst** als stelpost op.

Het betekent:

- overgang van gemeente naar particulier opdrachtgeverschap
- kleinere groep die via gemeente huishoudelijke hulp krijgt
- lagere lasten WMO/HH
- kleiner uitvoeringsapparaat SOZA HBEL

Die effecten samen zouden dan de korting moeten opvangen.

Voor 2027 was voorzien dat **het abonnementstarief Wmo** zou worden vervangen door een eigen bijdrage op basis van inkomen en/of vermogen. Dat blijkt niet haalbaar en de invoering verschuift naar 2028. De korting van € 266 mln. op de algemene uitkering wordt terug gedraaid voor 2027, dat betekent voor ons dat we de taakstellende opbrengst voor 2027 ook schrappen. Het langer voortduren van het abonnementstarief betekent dat de aanzuigende werking blijft bestaan.

Samenvattend

Dit onderdeel benadrukt dat:

- nieuwe bestuurlijke besluiten financiële doorwerking hebben;
- eerdere bezuinigingen opnieuw moeten worden getoetst op haalbaarheid;
- en er blijvend aandacht nodig is voor realistische opbrengstramingen.

Hiermee wordt geborgd dat de begroting actueel, realistisch en uitvoerbaar blijft.

18. Financiële opgave en meerjarenperspectief

Alle voorgaande ontwikkelingen, aanpassingen en nieuwe inzichten leiden gezamenlijk tot een nieuwe financiële opgave voor de gemeente.

Indien als vertrekpunt wordt genomen het structurele saldo uit de begroting 2026, en daarop alle aanvullende claims voor de jaren 2027, 2028 en 2029 worden betrokken, ontstaat – bij ongewijzigd beleid – **een structurele opgave van circa € 500.000**. Dit beeld wordt bevestigd wanneer ook het jaar 2030 in de beschouwing wordt meegenomen.

Voor het eerst is daarnaast ook een doorkijk opgenomen naar 2031 en verder. In dit jaar zijn een aantal grotere, maar nog onzekere posten verwerkt. De exacte timing van deze uitgaven is nog niet vaststaand en kan mogelijk verschuiven naar latere jaren (zoals 2032 of 2033). Desondanks is ervoor gekozen om dit perspectief alvast inzichtelijk te maken, zodat een realistischer beeld ontstaat van de financiële ontwikkeling op langere termijn.

Op een begroting van de omvang van onze gemeente is een structurele opgave van circa € 500.000 **in beginsel overbrugbaar**. Tegelijkertijd betekent dit dat er de komende maanden nog een aanzienlijke inspanning nodig is om tot een sluitende en realistische begroting te komen.

Daarbij geldt nog een belangrijk voorbehoud. De huidige meerjarenraming liep oorspronkelijk tot en met 2029. Voor de jaren 2030 en 2031 is daarom een technische doortrekking gemaakt van het jaar 2029. Dit betekent dat:

- afschrijvingen en investeringen in deze jaren nog niet volledig en exact zijn verwerkt;
- de algemene uitkering voor deze jaren nog als stelpost is opgenomen;
- en bij het opstellen van de begroting nog een nadere verfijning en actualisatie zal plaatsvinden.

Dit kan zowel positieve als negatieve effecten hebben op het uiteindelijke begrotingsbeeld.

Ook de analyse vanuit de jaarrekening 2025 moet nog plaatsvinden (m.n. Jeugdzorg), waarbij mee- of tegenvallers een plek krijgen in de begroting 2027.

Samenvattend

Het financiële meerjarenperspectief laat zien dat:

- er sprake is van een structurele opgave van circa € 500.000;
- een langere doorkijk noodzakelijk is vanwege grote toekomstige investeringen;
- en de huidige cijfers nog een zekere mate van onzekerheid bevatten.

Dit beeld vormt de basis voor de verdere uitwerking van de begroting 2027, waarbij scherpe keuzes en nadere prioritering noodzakelijk zijn om tot een structureel sluitend financieel kader te komen.

			2027	2028	2029	2030	2031
Saldo B2026 structureel			-132	-522	-451	-451	-451
WGR claims			19	20	20	24	52
BEL Combinatie			368	483	483	483	483
CAO gemeente Eemnes/Maatwerk			288	288	288	288	288
APPA naar ABP			56	99	99	99	99
Taxivervoer Regio 5,24%			24	24	24	24	24
Stelpost subsidies 5%			85	85	85	85	85
Actualisatie I-plan			-154	13	-22	-22	-22
Beheerplannen			508	366	367	460	460
Wijkschouw Fazantenhof/Patrijzenhof			53	53	53	53	53
Nieuwe investeringen			61	68	68	29	254
Indexatie WMO en Jeugdhulp			221	221	221	221	221
Indexatie uitgaven			99	99	99	99	99
Bezuinigingen niet haalbaar			20	20	20	20	20
Besluiten na Begroting			14	14	14	14	14
<i>Claims autonoom</i>			1662	1853	1819	1877	2130
Te dekken			1530	1331	1368	1426	1679
AU en belastingen							
verschuiven basisjaar			-353	-356	-361	-365	-365
toevoegen accres			-455	-439	-427	-421	-421
herverdeling						150	162
AU 2030 t.o.v. 2029						-164	-164
OZB inflatie 3%			-122	-122	-122	-122	-122
SALDO + is tekort			601	415	458	505	769

19. Oplossingsrichtingen en het meerjarenperspectief

Meicirculaire 2026

De uitkomst van de meicirculaire en de aanpassingen die de minister gaat doorvoeren in de herverdeling gemeentefonds zijn vrij bepalend voor het meerjaren perspectief. Die circulaire zal uiterlijk 31 mei beschikbaar zijn en mede bepalen hoe de vlag er voor Eemnes bij hangt. De voorstellen om de herverdeling aan te passen zijn voor ons gunstig, dus we hebben goede hoop. Ook een uitstel van de herverdeling pakt voor ons gunstig uit op korte termijn.

Groei Eemnes

De groei van Eemnes vertaalt zich ook in een hogere algemene uitkering. De plannen van de nieuwe coalitie in Eemnes, de gevolgen van planuitval door o.a. netcongestie en de voortgang bij het particulier initiatief (ontwikkelaars) zijn mede bepalend voor die uitkomst.

OZB: optie voor wijkschouwen?

Naast (beperkte) invloed op de groei van Eemnes, is de enige directe inkomstenbron de OZB. Elke 1%-punt stijging levert € 40.000 extra inkomsten op. Het financieren van een integrale wijkschouw Roerdomp, Watersnip, Zomertaling, Roerdomp en Scholekster is **nu niet meegenomen** en kan met een éénmalige extra verhoging van 2%-punt dus 5% in 2027 i.p.v. 3% en geeft al direct ruimte.

Gemiddeld betekent dat per huishouden € 13 op jaarbasis meer OZB.

De wijkschouwen zijn in eerste aanleg gefinancierd vanuit de reserve projecten. Hierin zit nog maar beperkte ruimte. Het aanvullen van deze reserve met eenmalige meevallers (plan Noord) zou een optie kunnen zijn voor de wijkschouwen die na 2032 opgepakt moeten worden.

Taakstelling beheerplannen

De beheerplannen worden de komende maanden kritisch op noodzaak, maar ook op bestuurlijke wensen, koppelkansen, bestuurlijke creativiteit (alternatieven) en ambtelijke capaciteit herijkt. Een taakstelling lijkt hier goed haalbaar. Ook om planningsoptimisme bij onze ambtelijke organisatie te voorkomen.

Taakstelling Jeugdzorg

We doen met het JGT en de samenwerking de goede dingen en toch kunnen we ook leren van andere gemeenten in onze eigen regio. We willen die kansen pakken en uitbouwen en sluiten goed aan op de Hervormingsagenda Jeugd van het Rijk. Ook zou het goed zijn om het (outreaching) jongerenwerk en ondersteuning van jongeren en gezinnen (voorveld) kritisch te bezien en binnen de bestaande budgetten anders vorm te geven (zelfde geld, meer impact).

Om dat goed te doen is een goede data-analyse nodig. Daartoe zou een extern bureau de cijfers 2024 en 2025 moeten analyseren en voorzien van trends en verschillen t.o.v. andere gemeenten. Meten is ook hier weten, wat werkt hier wel en wat niet.

We verwachten hiermee in 2028/2029 per saldo op 10% besparing uit te kunnen komen. Zeker omdat de eigen bijdrage jeugdzorg ons mogelijk gaat helpen, aangezien de sociaaleconomische score van Eemnes vrij hoog is.

Voorts neemt het aantal jongeren af, ter illustratie de cijfers van het CBS voor 1-1-2025 voor Eemnes.

Leeftijd	aantal
0-5 jr	470
5 - 10 jr	537
10 - 15 jr	528
15 - 20 jr	606
	2141

In de algemene uitkering ontvangt Eemnes in 2025 € 3,0 mln., waaruit de Jeugdhulp en het JGT bekostigd moeten worden, alsmede de extra investeringen in het voorveld. De begrote kosten 2025 voor alleen Jeugdhulp en JGT bedragen samen al € 3,5 mln.

In 2026 en 2027 worden we ‘gecompenseerd’ doordat de ingeboekte korting niet door gaat en we dus in 2026 en 2027 resp. € 2,85 mln. en € 2,9 mln. krijgen voor het cluster Individuele voorzieningen Jeugd. De kosten nemen echter toe door cao, duurdere zorg en complexere casussen.

In 2028 en verder daalt dit nog verder naar een bedrag van € 2,6 mln. in de algemene uitkering. Die lagere inkomsten zijn al verwerkt in de meerjarenbegroting. Het laat wel zien dat het tekort verder zal oplopen.

Oplossingen	2027	2028	2029	2030
Uitkomst meicirculaire 2026	PM	PM	PM	PM
Herverdeling gemeentefonds			PM	PM
Taakstelling beheerplannen	-120	-120	-120	-120
Taakstelling Jeugdzorg 10%	-100	-200	-240	-240
Opbrengst	-220	-320	-360	-360
in % tekort	37%	79%	80%	72%

Kaders van gezond financieel beleid

De onderstaande kaders kunnen worden gehanteerd bij het maken van nieuwe afwegingen. De kaders zijn niet uitputtend en fungeren als meetlat waarlangs nieuwe financiële ruimtevragers kunnen worden afgewogen. In de uitvoeringspraktijk wordt daarbij het 'pas toe of leg uit-principe' gehanteerd. Dat houdt in dat de gekozen toepassing kan verschillen per onderwerp en dat in bijzondere omstandigheden er redenen kunnen zijn om van de gekozen toepassing af te wijken.

Kaders voor gezond financieel beleid

1. eerst de opgave, dan het plan, dan het geld;
2. nieuw beleid voor oud beleid (ombuigingen);
3. we doen het voor het geld dat we ervoor krijgen;
4. kostendekkendheid;
5. proactief gebruik maken van subsidies;
6. integraliteit;
7. 'herstelbetalingen uit Den Haag' komen in plaats van eigen middelen en niet er bovenop;
8. ontschotten van budgetten;
9. samen in partnerschap;
10. zuiver resultaat bestemmen;
11. zo min mogelijk reserves;
12. profijtbeginself;
13. gezond weerstandvermogen.

1. Eerst de opgave, dan het plan, dan het geld

Nu beginnen we vaak eerst met de financiële claim en daarna met de visie, het plan en de uitwerking. Dat betekent dat middelen lang onbenut blijven (onderuitputting). Nog belangrijker is dat het geen recht doet aan de afweging door de raad. Transparantere beleidsdiscussies met de raad in een eerder stadium, betekent ook een transparanter begrotingsproces. Concreet betekent dit dat er meer pro memorie posten als ruimtevrager in de programmabegroting staan om later in te vullen. Niet alles kan en moet immers tegelijk. Dit kan echter ook leiden tot besluiten zonder financiële dekking waarmee financiële risico's ontstaan.

2. Nieuw beleid voor oud beleid (ombuigingen)

Met het richtsnoer 'nieuw voor oud' wordt bedoeld dat een lopend project of bestaande activiteiten worden beëindigd, als er financiële dekking moet worden gevonden voor een nieuw initiatief. Vanuit andere gemeenten wordt soms gewerkt met een zero-based programmabegroting. Dit is een methode om de programmabegroting door te lichten op wat wettelijk verplicht is, wat de vrije afwegingsruimte is, et cetera. Dat kan helpen om de juiste keuzes te maken. Het vraagt echter een behoorlijk inspanning om dat te doen, maar het kan wel helpen om enkele beleidsterreinen zo te benaderen.

In essentie gaat het om de vraag in welke mate bestaand beleid bijdraagt aan de bestuurlijke doelen. Waar dat niet zo is, ontstaat er ruimte voor heroverweging binnen de totale programmabegroting.

3. We doen het voor het geld dat we ervoor krijgen

Medebewindstaken doen we in principe voor (maximaal) het geld dat we ervoor krijgen. Waar de kosten de beschikbare middelen overschrijden moet worden gezocht naar mogelijkheden om de kosten te beheersen of de inkomsten te vergroten. Dit kan ook in collectief verband, zoals bij de recente arbitrage Jeugdhulp.

4. Kostendekkendheid

Belastingheffingen, leges en tarieven zijn kostendekkend.

5. Proactief gebruik maken van subsidies

Bij grote stedelijke projecten worden doelgerichte acties en lobby ingezet voor succesvolle subsidieverwerving. Bij het verstrekken van subsidies telt niet de inspanning maar het resultaat. Bij elk van de gemeentelijke doelen wordt bepaald of en zo ja, hoe gesubsidieerde activiteiten een bijdrage kunnen leveren aan het realiseren ervan.

6. Integraliteit

Opbrengsten en kosten worden zoveel mogelijk in samenhang gepresenteerd. Bij investeringen worden de capaciteit, de duurzaamheid en de Informatie- en Communicatietechnologie (ICT) aspecten ook meegenomen.

7. 'Herstelbetalingen uit Den Haag' komen in plaats van eigen middelen en niet er bovenop

Als er geld komt uit de Den Haag voor een ambitie die al in de programmabegroting is verwerkt en er is niet afgesproken 'dat we het doen voor het geld dat we ervoor krijgen', dan komt dit geld ten gunste van het begrotingsresultaat. En kan dus worden ingezet voor andere zaken.

8. Ontschotten van budgetten

Budgetten worden zoveel mogelijk ontschot, om een integrale afweging en het schuiven met budgetten mogelijk te maken met betrekking tot zowel het sociale als het fysieke domein. Tegenvallers worden zoveel mogelijk binnen het domein, het programma of een beleidsveld opgevangen.

9. Samen in partnerschap

Netwerk-besturen betekent ook netwerk-financieren. Wanneer een maatschappelijke opgave samen met andere partners wordt opgepakt, komt de rekening niet alleen bij de gemeente terecht.

10. Zuiver resultaat bestemmen

Budget dat aan het einde van het jaar overblijft gaat naar de algemene reserve.

11. Zo min mogelijke reserves

Algemeen uitgangspunt is om zo min mogelijk reserves te hebben. Bij het instellen van een reserve is het belangrijk om een concreet doel vast te stellen waarvoor de reserve wordt ingesteld, inclusief de geplande looptijd.

12. Profijtbeginssel

Kosten van publieke voorzieningen worden zoveel mogelijk in rekening gebracht bij degenen die daarvan profiteren.

13. Gezond weerstandsvermogen

Het benodigd weerstandsvermogen in relatie tot de risico's blijft in gezonde verhouding en ligt tussen de 1,4 en 2,0.

14. Risico gestuurd begroten

Anticiperen op onder-uitputting. Dit geeft weinig tot geen maatschappelijk of organisatorisch effect. Er is wel een risico ten aanzien van de reserves: als de uitgaven hoger liggen dan begroot zal de dekking uit de reserves moeten komen.